

नमो तस्स भगवतो अरहतो सम्मासम्बुद्धस्स ।

धम्मपद्य

नेपाल भाषाया लय्-पौ

काग्यूरः श्व सँदेया बुद्ध-वचनामृत त्रिपिटक खः, गुक्रिया अनुवादने भी तापा बाज्यापिसं नं सहायता व सहयोग व्यूगु दु ।

वर्ष ६	बंला		बुद्ध संवत् २५००	दच्छिया चन्दा ३)
पूर्ण संख्या १०८			नेपाल सं० १०७६	नेपाले मोरु ४)
				छगू अंकया १२)

धनः-पौ

विषय	पौल्याः	विषय	ल्यापौः
बुद्ध-वचनमृत—		संघर्ष—(कविता)—श्री आशाराम शाक्य	५१७
सँदेशे बौद्ध-धर्म—भिक्षु मुनिशासन सुमति	५०६	भिक्षा—(एकांकी)—श्री चन्द्रमान श्रेष्ठ	५१८
लिफः—(कविता)—श्री दूर्गालाल	५०८	स्वतन्त्रताया...—मा०लक्ष्मीभक्तजोशी बी. ए.	५२१
क्रान्तिकारी बुद्ध—श्री हृदयचन्द्र सिंह प्रधान	५०६	स्वपात ई—अनु०—ईश्वर रंजितकार	५२४
शशि लिसे—(कविता)—सुश्री मोसम	५११	सम्बुद्ध-शासन—अनु०—भिक्षु अनिरुद्ध	५२५
जिगु बचं—(,,)—श्री आशाकाजी सेवक	५१२	प्यता प्यता—श्री चन्द्रबहादुर शाक्य	५२७
विकल जीवन—(,,)—श्री फणीन्द्ररत्न बज्राचार्य ,,		प्रतीत्य-समुत्पाद—(कविता)श्री मठुराप्रसाद प्रधान ,,	
शिवहरिया विहा !—श्री केशवलाल कर्माचार्य	५१३	सम्पादकीय	
दर्शन-शुद्धि—अनु० भिक्षु सुबोधानन्द	५१५	समाचार	

धर्मोदय सभाया न्हू कार्यकारिणी समितिया सदस्यपिं

संरक्षकः—श्री ५ महाराजधिराज महेन्द्र वीर
विक्रम शाहदेव

धर्मानुशासक—उ. चन्द्रमणि महास्थविर
" —भदन्त आनन्द कौसल्यायन
" —श्री धर्मादित्य धर्माचार्य

सभापति—भिक्षु अमृतानन्द स्थविर
उप-सभापति—भिक्षु अनिरुद्ध, श्री चित्तधर
महामन्त्री—श्री आशाराम शाक्य
सहायक मन्त्री—श्री पूर्णकाजी ताम्राकार
कोषाध्यक्ष—श्री मणिहर्ष ज्योति
सदस्यः—श्री दयावीसिंह, श्री मूर्तिमान शाक्य, श्री
सत्यमोहन जोशी, श्री पुष्परत्न सांगर, श्री सम्यकरत्न
बज्राचार्य, भिक्षु महानाम, श्री प्रो. सूर्यबहादुर
शाक्य, श्री धूखां सायमि, श्री कृष्णबहादुर मानन्धर

विश्वबौद्ध सम्मेलनया निंतिं

सरकारी समिति

अध्यक्ष—श्री ५ या प्रि. प्रा. से. लोकदर्शन
सदस्यः—श्री बज्रकान्त ठाकुर, अ. से. अर्थ मंत्रालय,
श्री हरिहरमान का. मु. डेपुटी सेक्रेटरी राज्य व्य-
वस्था, श्री दमनराज तुलाधर अ. से. परराष्ट्र मन्त्रा-
लय, श्री सी. बी. सिंह अ. से. प. व. सं. मं.,
भिक्षु अमृतानन्द स्थविर—अध्यक्ष धर्मोदय सभा,
श्री आशाराम शाक्य—महामन्त्री धर्मोदय सभा।
गैरसरकारी—श्री चित्तधर उपासक, श्री काशिप्र-

साद श्रीवास्तव

स्वागत समितिः—

अध्यक्ष :—प्रधान मन्त्री—श्री टंकप्रसाद आचार्य
उपाध्यक्ष—परराष्ट्र मन्त्री श्री चूडाप्रसाद शर्मा
यातायात मन्त्री—श्री पशुपतिनाथ घोष
शिक्षा मन्त्री—श्री बालचन्द्र शर्मा
भू. पू. प्रधान मन्त्री—श्री मातृकाप्रसाद कोइराला
श्री ५ या प्र. नीजि सचिव—श्री लोकदर्शन
भिक्षु अमृतानन्द स्थविर
सेक्रेटरी श्री आशाराम शाक्य

थुकिं अतिरिक्त मेमेगु कमिति थुपिं खः :—
(अ) सर्वसाधारण ज्याया सञ्चालक धर्मोदय

सभा

- (आ) स्वागत समिति
- (इ) प्रोग्राम कमिति
- (ई) भोजन प्रबन्धक कमिति
- (उ) डेरा प्रबन्धक कमिति
- (ऊ) यातायात प्रबन्धक कमिति
- (ए) स्वयं सेवक संगठन कमिति
- (ऐ) अनुवादक कमिति
- (ओ) प्रचारक कमिति
- (औ) सम्पादक कमिति
- (अं) चन्दा कमिति
- (अः) सांस्कृतिक कमिति

“भासये जोतये धम्मं”

सम्पादक :—भिक्षु महानाम “कोविद”

सहायक सम्पादक :—सुदर्शन श्रामणेर

वर्ष ६

कलकत्ता

श्रावण वि० संवत् २०१३

सितम्बर ईसवी संवत् १९५६

अङ्क ११

बुद्ध-वचनानुसृत

‘काश्यप !... (गुम्हसिनं) आचार विचार तोता नांगां च्वनी, लहाः ब्वयेका च्वनी, आमंत्रित भिक्षाया त्याग याइ, आसेनि धया बीत्यंगु... , थःगु नितिं हःगु... , कसिं पिकाःगु... , लुसिं ल्हया तःगु... , प्वाथें दुम्ह मिसां ब्यूगु...’ दुरु त्वंका च्वंम्ह मिसां ब्यूगु... , मेम्ह मिजंयाके पयनं वने धुंकुम्ह मिसां हःगु... , चन्दां वःगु... , खिचा दना च्वंगु थासं हःगु भोजन स्वीकार याइ मखु । (हानं) ण्हिं ळप्ये... निप्ये भोजन याइ, ळन्हु अतः... निन्हु अतः... न्हेन्हु अतः... बाच्छि अतः ळछाः भोजन याना विहार याइ । वं शील-सम्पत्ति, चित्त-सम्पत्ति, प्रज्ञा-सम्पत्तिया भावना याये फइ मखु, उकियात साक्षात्कार याना नं काये फइ मखु ।...

‘काश्यप !... (गुम्हसिनं) तरकारी जक नइ, छ्यंगू... , घाँयू... , गोबर... , जंगलया फल-मूल... , सिमां कुतुं वःगु फल जक नया च्वनी; वं शील-सम्पत्ति, चित्त-सम्पत्ति, प्रज्ञा-सम्पत्तिया भावना याये फइ मखु, उकियात साक्षात्कार याना नं काये फइ मखु ।...

‘काश्यप !... (गुम्हसिनं) नालुया वसः जक पुनी, श्मशानया वसः जक पुनी, दवनं जक पुनी, भ्वाथः... , मृगचर्म... , घाँयूया वसः... , मनुयागु सँया कम्बल... , सलयागु सँया कम्बल... , भुङ्खुखायागु पपूयागु वसः जक धारण याइ । छ्यनेया सँ व दाढी पुइम्ह जुइ, पुइकीम्ह जुइ... , पुतुहं च्वनीम्ह जुइ, कंठे फेतुइम्ह वा दनीम्ह जुइ, सिपौती दनीम्ह जुइ, वै दनीम्ह जुइ, छखें जक चुया दनीम्ह जुइ, म्हे धुलं गयका च्वनीम्ह जुइ, खुल्लागु थासे जक च्वनीम्ह जुइ, गन लात अन च्वनीम्ह जुइ, खालि क्वाः लः जक त्वनीम्ह जुइ, सुथे ण्हिने बहनी स्वको लखे दनीम्ह जुइ; वं शील-सम्पत्ति, चित्त-सम्पत्ति, प्रज्ञा-सम्पत्तिया कल्पना (=भावना) याये फइ मखु, हानं उकीयान साक्षात्कार नं याये फइ मखु । उकिं व श्रामण्य वा ब्राम्हण्यं तापाम्ह खः । काश्यप ! गबले भिक्षुं वैर व द्रोह रहित जुया मैत्री-भावना याइ, चित्त-मल क्षय जुया निर्मल चित्त जुया चित्त-मुक्ति व प्रज्ञा-मुक्तिया थ्व हे जन्मे स्वयं सीका साक्षात्कार याना विहार याइ । काश्यप ! (धात्थें ला) व हे भिक्षुयात श्रमण वा ब्राम्हण थका धाइ ।’...

— दीघनिकाय

संदेशे बौद्ध-धर्म

भिक्षु मुनिशासन सुमति

न्हापा जंगलीपनया अधिने च्वना दुष्टचरित्र जुया लाखे-लःसिं, भूत-प्रेत रूपे सर्वभक्षक, हिंसक, क्रूर मांसाहार जुया च्वंपिं ल्हासावासीपिनिगु अवस्था व थौंया बुद्ध शासन प्रज्ज्वलित जुया च्वंगु अवस्था लुमंकी बले, तुलना याइ बले चीन, भारत अले सर्वाधिक रूपं नेपाल प्रति श्रद्धां छयों क्व हे छूवनी । थ्व हे स्वंगू देशया सज्जन पण्डिपिनिगु कृपा दृष्टिया प्रभाव खः, इमिके पशुत्व मदया मनुष्यत्व दत् । ल्हासा निवासीन लाखे-लःसिंथें जुया च्वंबले हे बोधिसत्व कहणामयं बोध याना बिज्यात । अले दशांकुशल तोतका दशकुशल ज्वंकाः दान पुण्य कर्म परिचित याका उकिया प्रभावं हे इपिं मनु जुल ।

मनुष्यया गति ल्याखे इतिहासं ल्हासाया निवासीपित मान्यता बीवं शुद्ध जीवराज धयाम्ह (?) जुजु जुल । वं भी ख्वप जुजुया म्हाय व चीन जुजुया म्हाय निम्ह विवाह यात । अले थितिरीतिया प्रारम्भ जुल, धर्म स्यनेगु कनेगु शुरू जुल, चीन व नेपाःया संस्कृति ल्हाः ज्वना ल्हासाया संस्कृतियात ताय्तुति याकल । ख्वप जुजुया म्हाय भगवानयागु व करुणामययागु प्रतिमा छगू ङ्गू कोस्यालि रूपे ज्वना वन, गुकी करुणामय क्येरुं धयाथाय हे स्थापित जुल, वर्तमान समये व थाय्यात फाग्या ल्हाखां धका धाइ । शाक्यमुनि जक ल्हासाया विशाल विहार हामुची बिज्याकातल, अले स्वका तल—चीन ! चीन जुजुया म्हाय विवाह याना हःबले नं चीनया म्हायमचां नापं ज्वना वःम्ह 'इयोवो रिम्पोक्षे' भगवान थौंक्रन्हेया प्रख्यात नेपाः व चीनया कलाकारपिनिगु संयुक्त प्रयासं पुखूया दोने विश्रमयमय जुइक लक्षण पूर्ण रूपं दयेका तःगु निर्माणरति महाविहारे दु, गुकियात सैंभासं थुन्नांगि चुग्लाखाँ छैन्यो धका धाइ । व थौंया अद्यापि दर्शन यायेगु दनि । हानं वसपोलं स्वका तल—नेपा ! थुगु प्रकारं नेपाः, ल्हासा व चीनया सम्बन्धे प्राचीनता जक क्यंगु मखु, सद्भावना नं क्यं ! ल्हासाया समजि खलः नेपाः व चीनया थ्व सद्भावना सम्बन्ध भीगु निर्ति प्रेरणा खः ।

खयेत थुकथं शुद्धजीव राजया काले हे षडक्षरि विद्याया प्रचार व प्रसार जुल, बुद्ध धर्म स्थापनाया नाप नापं अनया बोलि (से भाषां) आखः दयेकाः सफू (साहित्य) दयेकल, तर थिथ्रो छेउच्यें धयाम्ह जुजुया पाले विद्वान आचार्यपिं

वयेवं तिनि शासन वृद्धि जुजुं वन, प्रचार नं ग्वात । थ्व हे बुद्ध शासनया सूर्योदय काले काश्मीरं आचार्य महापण्डित पद्मसम्भव बिज्यात । अनयापित वसपोलं त्रिशरण वनेगु स्यन । थुबले तक अन सैंभापं जक धर्म प्रचार जुया च्वंगु खः । उकि संस्कृतं अनयापित नमोबुद्धाय धायेकूबले इमिसं धाये मसया 'मम बुबाय' धाल, नमो धर्माय धायेकलं 'मम ममाय' धाल, 'नमो संद्दाय' धाये मसया 'मम घंघाय' धका धाल । थुकि आचार्य पद्मसम्भवया इमि प्रति तसकं करुणा वन, इमिगु अन्ध अज्ञाने दयां भयभय बिल । बांलाक कोशिश याना थुइक थुइक स्यने कनेगु याना बिज्यात ।

पद्म सम्भव आचार्य कालं लिपा बोधिसत्व करुणामयं नियुक्त याना छवया हःम्ह पश्चिम बंगालया दिपंकर श्रीज्ञान खः । वसपोलयात अतिश महापण्डित धका नं धाइ । वसपोलं हे बुद्धधर्म महायानयागु शासन सम्पूर्ण शुद्ध रूपं सर्वप्रथम प्रतिस्था याना बिज्यात । अथवा महायानया जग स्वंम्ह हे वसपोल दिपंकर श्रीज्ञान खः । अम्ह वसपोलं च्वःध्वः मिले याना सद्धर्मासृत पान याका हे अनयापिं वासिन्दा नं विद्वान विद्वानपिं जुल धा सां अपो खँ जुइ मखु । चीन व नेपाःयापि पण्डितपिं नं धमाधम संदेशे बिज्यानावं च्वन । चीन, भारत व नेपाःयापि व अनयापि आचार्यपि दोभाषियापि च्वना संयुक्त प्रयासं हे तिब्बत भाषां महायान त्रिपिटक ग्रन्थ दत्, गुकियात काग्युर धका धाइ । थन उपिं चीनी, भारतीय व नेपाली आचार्यपिनिगु नाँ नापं तिब्बती 'लोचावा' अर्थात् दोभाषियापिनिगु नाँ न्हयथने बह जू ।

प्रथम विनय पिटक अनुवाद याना बिज्यापिं खः—पं० सर्वज्ञदेव, पं० विद्याकर पद्म, पं० धर्मकर, पं० धर्मश्रीभद्र । तिब्बती लोचावा (=दोभाषिया) पि खः—बन्देश्री, बन्दे-नाग ध्वज ई० ।

सूत्र पिटक अनुवाद याना बिज्यापिं चीन, भारत व नेपाःया पण्डितपिं जक विभिन्न ग्रन्थया अध्ययनं थुपि थुपि क्यं—जिनमित्र, सुरेन्द्रबोधि, शाक्यसेन, ज्ञानसिद्धि, सुभाषित, दीपंकर ज्ञानश्री, प्रज्ञावर्म, शीलेन्द्रबोधि, विधाकर, विमलमित्र, आनन्दश्री, दानशील, मुनिवर्म, कमलशील, विशुद्धशील, सर्वज्ञदेव, ज्ञानगर्भ, कमलगुप्त, शाक्यप्रभ, विजयशाल, बुद्धप्रभ, धर्मपाल, मजुश्रीगर्भ, रत्नरक्षित, धर्मश्रीभद्रप्रभ, विद्याकर प्रभ,

धर्मकर, शाक्यसिद्ध, धर्मश्रीभद्र, ज्ञानश्रीगुप्त, शाक्यसिंह, आनन्दश्री, अजितश्री भद्र । थुपिं क्कम्हथे क्कम्ह प्रतिभावान प्रज्ञा-पुत्र पण्डित आचार्यपिं खः । अले तिच्चती बौद्धधर्म व जन-संस्कृति भी नेपाःयात त्वमंकी ? थुक्रिया संदेशया दोभाषियापिं खः, बन्देज्ञान, बन्दे धर्मशील, बन्दे रत्नभद्र, जिनांकर, बन्दे श्रीकू, बन्दे रत्नसेन, बन्दे गगन, बैरोचन रक्षित, बन्दे श्री खर, सुसेन रत्नश्री, देवेन्द्ररक्षित, कुमार रक्षित, देवचन्द्र, बन्दे तों आचार्य (चीन), हे हास्यांसामो (चीन), निर्विकल्प, शीलधर्म, बन्दे शाक्यबुद्धि, सुभमति, भद्रपाल, थुमिसं भोत, ज्ञानगर्भ, दानगर्भ, ह्याफाबुस्युं (चीन) बन्दे शुभमति शागर सेन इत्यादि ।

अभिधर्म अनुवाद याना विज्यापिं भारत, नेपाल व चीनया पण्डितपिं आचार्यपिं खः—श्रद्धाकर वर्म, कमलगुप्त, सोमनाथ, भद्रबोधि, समन्तश्री, स्मृतिज्ञातकीर्ति, गयाधर, महायोग्येश्वर, प्रज्ञागुप्त, पद्मकर, दिपंकर श्रीज्ञान, ज्ञानश्री, आनन्द, वरइन्द्र, वनरत्न, अद्रयबज्र, ज्ञानकर, जयसेन, गयाधर कायष्ठ, अभयकर गुप्त, गयाधर, जिनवर, अतुलदशवज्र, गृष्ममहापण्डित, रत्नश्री, सुजनश्री ज्ञान, धर्मश्री भद्र, पुण्यमति (नेपाल), देवपुण्यमति (भारत), पं० अभयश्रीमती, अवयुगतिल, रत्नकीर्ति, वरसिद्धि प्राप्तम्ह भारोमहापण्डित (नेपाल), अमोघशक्तिपद, राहुल श्रीभद्र (पाकिस्तान), वज्रश्रीखलरूप, बलचन्द्र, बलचन्द्रगुरु, कर्मवज्र, पद्मकर वर्म, ज्ञानव (पाकिस्तान), शान्तिगर्भ, मंत्रकलश, सुगतश्री, भक्ता-रक देवीन्द, मणिश्री ज्ञान, शीलेन्द्रबोधि, चेलु, उपसमरक्षित कुमारवज्र, ज्ञातगर्भ, जिनमित्र, कृष्ण, दानशील, विद्याकर प्रभ, सुरेन्द्रबोधि, विमलमित्र, कुमारकलश, विशुद्धसिंह, ज्ञान-सिद्धि, शाक्यप्रभ, अमोघवज्र, धर्मसेन, रिहतभद्र, महाज्ञान (पाकिस्तान), विद्याकरसिंह, प्रज्ञाबर्म, धर्मश्रीमित्र, वज्रपाणि, पुण्यसम्भव, सोमश्रीभद्र, मंजुश्रीवर्म, प्रज्ञाकर, भक्ता-रिक वज्रसत्व (मिसाम्ह), बागीश्वर, सुगतश्री, बुद्धाकर-बर्म, धर्मगुप्त, दानगुप्त (पा०), हर्षवज्र, मंजुघोष, धर्माकर, श्रीभद्र, तक्षकधन, आकारसिद्धि, कमलगुप्त, सिद्धप्रभ, धर्म-बोधि, दानरक्षित, श्री कीर्ति (नेपाल), पद्मसंभव, थ्वसपो-लपिं फुक तिच्चती काग्यूर संस्कृत सूचिपत्रे संस्कृत प्रयोगं नां

दुपिं खः । थुलि अतिरिक्त संदेशया दोभाषिया भिक्षुपिं खः— भद्र धीरबुद्धि, प्रज्ञाकीर्ति, धर्मकीर्ति, चन्द्रप्रभ, बन्देप्रधान, शाक्यज्ञान, ध्वेहेचे शाक्यवीर्य, कुमारश्री, धर्मगुण, खुत्वे-वेधुव्, चक्रकीर्ति, मार्वा, लोचावाधर्मेश्वर, भिक्षु शीलजिन, सायेन, ध्वंजकीर्ति, शान्तिप्रभ, धर्मप्रभ, श्रामणेन गुरुकीर्ति, हालोवज्रकीर्ति, सिद्धाकर्ण श्री, महायोग्येश्वर, अमोघवज्र, सूर्यध्वज, थोफु, जगतमित्र, आनन्द, मैत्रीश्री, कुमारशील, जयरक्षित, आनन्दध्वज, आर्यप्रज्ञा, धर्मबुद्धि, नाजेन्द्र, बरि-लोचावा, शुभमति, शाक्यमति, धोमत्वेपा, शीलरश्मि, प्रज्ञामति, प्रज्ञासंभव, श्रीभूति, देवज्ञानध्वज, बोधिसत्व, वैरोचन, ज्ञानकुमार, घिश्नोदेउच्च्यै ई० । प्रस्तुत नामाबली छुटे छुटे याना थ्व थनयाम्ह धका क्येनेगु असमर्थसां थुलि ला धाये फु, चीन, भारत व नेपाःया पण्डितपिं जम्मां सच्चिक्क व नीन्याम्ह दु, तिच्चतयापिं सच्चिक्क व न्याम्ह ।

काग्यूर मध्ये विनयपिटके १३ गू सफू दु, सूत्रपिटके ६५ गू, अभिधर्म २१ गू । जम्मां १०० गू । थ्व हे संदेशया बौद्ध-धर्मया मूल ग्रन्थ खः । थ्व हे धर्मप्राण देशया प्राणमय साहित्य खः । गुकी पालि वाङ्मयेथें विनयपिटके शील वा नियम विषये व्याख्या दु, सूत्रपिटके ज्ञान गुणया सूत्र दु, गुकी दुने शतसदृशका प्रज्ञापारमिता, पञ्चवींसति सहश्रका प्रज्ञापारमिता, अष्टसहश्रका प्रज्ञापारमिता, शहश्री प्रज्ञापार-मिता, आर्य प्रज्ञापारमिता, संख्य गाथा प्रज्ञापारमिता आदि महायान सूत्र व भद्र कल्पावदान, ललितविस्तार दक्वं दुथ्याः । अभिधर्म पिटक प्यंगू तन्त्रया क्रिया विधिया विस्तार खः । थुकथं भारतीय व चीनया अले नेपालया संयुक्त प्रयास सहायता कया संदेशया जनतां बौद्ध वाङ्मय थःगु भाषां दयेकल । गन सम्पूर्ण त्रिपिटक थःगु भाषां दत्त, अले ला इमित धर्मया ज्ञान प्राप्त यायेगु नं वूगु जानयेथें अःपुल । सकलें बुद्ध शासने प्राण अर्पण याइपिं धर्म-प्राण देशया धार्मिक नागरिक जुल । अले मं हिमालयया च्वापुगुं याना बहुजन हिताय व सुखायया निति भ्रमण उद्देश्य ज्वना वइपिं बौद्धपिं बाहिक मेपिं सुं मथ्यंगुलिं थौं नं संदेशया च्वापुगुं, पर्वतया उत्तुंग शिखरं मानो धया हे च्वन, तिनिथें च्वं, थुजागु एक धर्म एक जात जूगुया श्रेय जिमित हे दु ।

लिफः

श्री दुर्गालाल

सत्य, स्वयं धुन गुलि जिनं स्यू ख्वय्क्य थःलिस्य जग धका
विवश, छिमिसंथे सखे स्वो ! ख्वय्क्य स्वैतं मफु भचा
भन् जि अःखः पक्क च्वन्यमा, 'ख्वबिलु' सकस्यां धायका
तप्त विरहं क्वोगु जीवनयात थुकथं लाय् बुका !

रूपहीन जि, सूट, पाइंट, पाउडर मदु फेसने
बैस जाया ल्याय्मह जुलनं प्रीष्मया हूँ वृक्षथे
सूगु कण्ठं ताल बेसुर हिकु हना जि रागथे
भस्सुका लिस्य म्ये पिज्वेका च्वंच्वना तिनि मरु-वने

लँय् सखेपिं नाप लासा इमिगु न्ह्योन्य जि जव वने
किन्तु इमिसं खन जितः जक धाय्व छख्यली छाय्, छु खँय्
पलख मवसें च्वंगु ख्वबिनं पिज्जवया तिकि नन्यव बँय्
थःगु ख्वाः अन खन्यव धाय्जि—“नोंमतूगू हे उकें !”

जिगु हरे थन खंमह सुं मदु दैन्य-नर्तन उर दुने
व्यथित जीवनया धलः-पौ स्वैगु न्ह्योने जि व्वने ?
का, छुयाय् ज्यू ? बरु सखे जि छिमित वन्य न्ह्यो धै वने
‘ध्व जगते छंमह वँय् वया वन’ धैगु थुलिसां च्वै व्यु न्हें !

यें जूगु राष्ट्रीय प्रदर्शनीया लुखा-लुखां

ए अलसीमह मनू, छ इमूया थाय् हुं अले उद्योग स्यना का !
साधा जीवन उच्च विचार ज्वना हे जक जीवन सुधार जुइ,
—ध्व थुइकी, अले मने ति, हानं ज्याय् मन छ्व !
आलस्य मृत्यु खः, उद्योग अमृत खः !
ल्हाः प्वःचिना च्वनेगु नं छ्वासुगु आत्महत्या हे खः !

क्रान्तिकारी बुद्ध श्री हृदयचन्द्र सिंह प्रधान

संसारे सामन्ति व वसिन्ने नं सामन्तीया जबर्जस्त पोषक ब्राह्मणतयेगु प्रतिक्रियावादी प्रचार व विचारधाराया विरोध याना मानवताया सः पिकाःम्ह, मनूया हृदये विश्व-बन्धुत्वया भाव थंम्ह व अहिंसाया सन्देश फैले याना प्राणि मात्र नाप एकता स्थापना याना विज्याम्ह न्हापांम्ह व्यक्ति भगवान बुद्धयात म्हमस्यूम्ह सु दइ ? नेपाल भूमी वूम्ह सपूत, एशियाया ज्योति अम्ह विश्व-विभूति वसपोल महात्मा बुद्धयागु थ्व २,५०० दँया महाजयन्तीया शुभ वर्ष खः । संसारे धार्थ्येगु जःया आविर्भाव जूगु नं यथार्थे २,५०० सः दँ दत धाःसां छुं अपो-खँ जुइ मखु । खयेत बुद्धया न्ह्यो नं आपालं महापुरुषपिसं संसारे जन्म काये धुंकूगु खः हानं (इभिसं) मानव-कल्याणया विचारे गावकं न्ह्यपु खर्च याये धुंकूगु खः । भारतवर्षे ला भन थुजापि महापुरुषे त्याः खाये बहपिं घन्यारौं ऋषि-मुनित प्रादुर्भाव जुइ धुंकूगु खः, तर इभिगु कल्याणकारी विचार, चिन्तन व भावना व्यावहारिक, सामाजिक व सामूहिक जुइ मफुत । इभिगु विचार, चिन्तन व भावना आपालं एकाङ्गी जुया सर्वसाधारण जनताया निति कल्पना जक जुइ फत ।

खयत ला रामायण, महाभारत व गीताथे जाःगु व्यावहारिक व सामाजिक एवं राजनीतिक चिन्तन व विचारधाराया प्रवर्तकपिं नं संसारे प्रादुर्भाव जुइ धुंकूगु खः, तर इभिगु चिन्तन व विचारधाराय् जनजनया हिचःति त्वना पृष्ठ जुया च्वंगु सामन्तीया जग संकेगु छुं संकेत मदु, न संघीय आह्वान हे दु । व चिन्तन व विचारधाराय् विशेष रूपं सामन्तीया हे पोषण दु, जन-कल्याणया भावना सामूहिक रूपे प्रेरणा-स्रोत दया सर्वसाधारण जनताय् जागृति हयेगु सामर्थ्य मदु । उकिं हे इभिगु आपालं चिन्तन व विचारधारा अध्ययन याइपिं अध्येतापिसं मालीगु सामग्री प्रायः भतिचा जक जुया दना च्वपिं जनतायात थनीगु, त्ति च्इकीगु जुया आन्दोलक मजू धका धाये फु ।

गबले तक गुगुं लोकहित याइगु विशेष चिन्तन व विचार संघीय अथवा सामूहिक जुइ मखु, अबले तक व चिन्तन व

लेखक

विचार न्ह्याको हे हितकारी जूसां नं जाग्रतिमूलक जुइ फइ मखु हानं उकिं जनताय् आह्वान व अपील यायेगु सामर्थ्य तये फइ मखु । फलस्वरूप व छम्ह निम्हसिगु लागी जक फुसुलु ढाँक क्यनीगु वस्तु जुया सर्वसाधारण जनताया हित-साधन जुइ मफुगु रत्न जुया हे च्वनी ।

न्ह्यागु हे मंगलमूलक वा कल्याणकारी चिन्तन वा विचार थ जुइमा, व चाहे क्रान्तिकारी हे छाय् मजुइमा, गबले तक संघीय जुया सर्वसाधारण जनतायात आह्वान याइ मखु, संघरूपे अर्थात् संघ-व्यवस्थाय् दुहाँ वना जनतायात थी फइ मखु, अबले तक व बांलागु चिन्तन वा विचार शक्तिशाली व प्राणमय जुया च्वने फइ मखु । उकिं भतिचा हे नेतृत्व व प्रतिनिधित्व याना जनतायात न्ह्यलं चायेके फइ मखु । अले उकिं याना व हितकारी जूसां हाले व जुइ

मफुम्ह बिरामी जुया म्वानाच्च्वम्ह नेतार्थे ळगू थातिया रूपे जक राष्ट्रीय वा जागतिक सम्पत्ति जुया च्वनी । मार्ल्माक्स-यागु चिन्तन व विचार नं लेनिनं थः नाला संघत्व प्रदान याये धुंका हे जक संसारे प्रज्वलित जुइ फत । भीगु भागवती, वैदिक वा सन्त साम्यवाद, औपनिषदिक आत्मा-वाद वा मानववाद नं सिद्धान्त रूपे साब बांलासां व्यवहारे वया सामाजिक जुइ मफुगु कारण नं खास याना थ्व हे खः कि इपिं संघ व्यवस्थाय दुहाँ वना संघीय जुइ मफुत, उकिं हे थुकिं सर्वसाधारण जनतायात भतिचा हे आह्वान याये मफुत । उकिं हे थुपिं सिद्धान्तत कल्पना जक जुया सफूया वस्तु जुया च्वन । “ भी नं वायुयान दुगु खः, वायलेंस थुगु खः । वायलेंस दुगुलिं हे महाभारतया लडाईया फुक बयान संजयं घृष्टराष्ट्रयात न्यंके फुगु खः” इत्यादि खँ ळगू गर्व पूर्ण तोह जक सिद्ध जुयावं वना च्वन, छायाधाःसा प्रयोगात्मक रूपे भीसं आःतकं उकिया ळगू नमूना तक नं दयेका वयने फुगु मखु । उकिं हे सिद्धान्त वा अस्तित्व व्यवहार, प्रयोग वा वास्तविकताय् क्वहाँ वये फयेसा, अले हे जक व म्वाना हे च्वनेगु सामर्थ्य सम्पन्न जुइ । संसारे शायद दके न्हापांम्ह क्रान्तिकारी कृष्णभगवानया हे नं कतिपय रूपं बांलागु तथा क्रान्तिकारी विचार वा सिद्धान्त हे नं संघीय अर्थात् संघ-व्यवस्थाया रूपे वये मफुगुलिं जनताय् न्यने मफुत ।

तर भगवान बुद्धयागु चिन्तन, विचार, सिद्धान्त व सन्देशं संघ-व्यवस्था याना संघीय आह्वान याये फुगु जुया थौं संसारया दकसिवे अपो जनताया हृदये दुहाँ वना जनताया कल्याण याये फयावं च्वंगु खः । क्रान्तिकारी विचारया नाप नापं मानवपित सतेयाना तइपिं क्रूर हृदयीतयेगु किल्ला लिगिलिगि संकेगु निंति विरोधे संघ-व्यवस्था खना व्यूगुलिं संघ-शक्ति वा सामूहिक बल दया बुद्धया विद्रोह, क्रान्ति व सिद्धान्त अले संदेश शान्तिदायी आटेमबम जू वन । संसारे

* बुद्धयागु संघ व्यवस्थाया नियमः (१) संघया सदस्य मज्झप्रदेशया निंति नीम्ह, पच्चन्तप्रदेशया निंति न्याम्ह जुइ, (२) मिसा-मिजं निखलः नं संघया सदस्य जुइ फु, (३) न्हागुं जातयात सदस्यता प्राप्त जुइ फु । (४) निश्चित समय तक प्रशिक्षण व परीक्षां लिपा आचरण व व्यवहार द्वारा संघया सदस्यपित विश्वास व्यके बी फुम्हसित हे जक संघं नं सदस्यता प्रदान याइ । (५) संघया सदस्यपिसं व्यक्तिगत सम्पत्ति छुं तये महु, तन, मन व धन फुकं संघयात हे अर्पण यायेमाः । (६) प्रत्येक सदस्यपित बौद्ध-धर्म सम्बन्धी न्हागुं प्रकारया नं प्रस्ताव संघ सभाय् पेश यायेगु अधिकार दु । (७) न्हागुं प्रस्तावया ळलफल याइ, मतभेद जुइव मत (=छन्द) कया बहुमतं निर्णय याइ । कोरम ल्याः खायेगु भोट ल्याः खायेगु अधिकार सभापतिं काइ । (८) संघया सदस्यपित ‘भिधु’ धाइ हानं भिधुपित समर्थन याइपिं आर्थिक मदद बिया कम से कम न्यागू पंचशिक्षा काइम्हसित ‘उपासक’ धाइ ।

धात्थेंगु रूपं संघ-व्यवस्था स्थापना याना बिज्याम्ह दके न्हापांम्ह व्यक्ति नं वसपोल सिद्धार्थ गौतम हे खः । * वसपोल संघ व्यवस्थाया सूत्रपात याना बिज्यागुलिं थौं व हे संघ-व्यवस्था वा संस्था अर्थात् दल वा पार्टीया आधारे महापुरुषपिनिगु बांलागु विचार वा सिद्धान्तं साम्राज्यवाद, सामन्तीवाद, पूंजीवाद अर्थात् प्रतिक्रियावादी दक तत्वतयेगु हा लिना संसारे मानववाद वा विश्व-बन्धुत्वया भाव स्थापना याना च्वंगु दु । थुकिया छगू मात्र श्रेय भगवान बुद्धयात हे बी फु ।

शान्तिया प्रथम दूत सिद्धार्थयागु अहिंसाया सिद्धान्त, मानववाद, क्रान्तिकारी विचारधारां त्रासं त्रस्त मानवजाति, पीडित व दलित वर्गयात आपालं कल्याण याना वया च्वंगु दु । वर्ग व वर्ण व्यवस्था, लिंग भेद, जाति भेद, च्वे क्वेया भावना, रुद्धिवाद इत्यादि तत्कालीन प्रबल दूषित व कुत्सित भावनाया विरोधे तथागतं तस्सकं नारा लगे याना विरोध याना बिज्यात । हानं थासे थासे आपालं भाषण व आलोचना याना कुरीति व क्रूर व्यवस्थात निर्मूल याना बिज्यागु खः । भगवान बुद्ध वैयक्तिक व सामाजिक सुधार जक याना बिज्यागु मखु, वसपोलयागु क्रान्ति राजनीतिक कुव्यस्थाय् नं थिया व्यूगु दु । गणराज्यया पक्षपाती जुया वसपोलं प्रजातन्त्रया शिलान्यास याना बिज्यात ।

थौं संसारे आपालं क्रान्ति व क्रान्तिकारी विचारं सफलता प्राप्त याये धुंकल हानं शान्ति कायम जुयावं च्वन । थ्व फुकया सक्रिय सूत्रपात याःम्ह नं बुद्ध हे खः धाःसां अपो-खँ जुइ मखु । वसपोलं संसारयात बांमलागु तत्वनाप संघर्ष यायेगु स्यना बिज्यात, क्रान्तिकारी मजुइकं लोक कल्याण जुइ मखु धयागु भावं जायेका बिल हानं आलोचना बिना संसारे सुधार सम्भव महु धयागु ज्ञान बिया बिज्यात । संसारे धात्थेंगु रूपे आलोचनाया पद्धति पिकाम्ह नं गौतम बुद्ध हे खः । वसपोलं मेपिनिगु विचार व सिद्धान्तया पूरा

आलोचना याना बिज्यागु दु हानं जिगु नं आलोचना यायेगु, थःगु बुद्धि व विचारे च्वला स्वया जक सुयागु खं न्यनेगु व चाहे जिगु हे थ जु धका थः अनुयायीपित नं धया बिज्यागु दु । अबले गुरु व नेताया आलोचना यायेगु बांलाकं हे निषेध खः, हानं अपराध समझे जुइगु खः । बरु मिखा तिस्सिना प्रचार जक यायेमाः । गौतमं थ्व पद्धतियात नं विरोध याना थःगु समेत टीका-टिप्पणी व आलोचना यायेगु कर्तव्य धका धया बिज्यात । थौंया संसारे नं थःगु समेत आलोचना यःपिं हानं थुलि न्ह्योने न्ह्यव्वाइपिं मनुत दुर्लभ खः । थौं संसारे दकसिबे प्रगतिशील जूगु, फुकसितं 'सम' समझे जुइगु सिद्धान्त दुगु रूसथे जागु उदारवादी मुलुकं ला थःगु आलोचना व विरोध न्यनेगुनी बल्लागु तालं ग्वया तःगु दु ।

यद्यपि भगवान बुद्ध खास याना भिक्षु, दार्शनिक व विरागी खः, तथापि वसपोलं व्यक्ति, समाज व संसारयात वास्ता मतःगु मखु । वसपोल संसारया राग-रमिता, भोग-विलासं न्हापां निसै विरक्त खः, तर विरागी जुया नं वसपोलं समाजे सुव्यवस्था कायम यायेगु संसारया तह मिले यायेगु निति अत्याचारी व क्रूरत नाप पूरा संद्वर्ष याना बिज्यात, हानं थः अनुयायी एवं फुक मानवपित नं थुजागु हे उपदेश बिया बिज्यात । थ्व कारणं बुद्ध साधु जक मखु, सिपाही व नेता नं खः ।

थौं विज्ञाने चरम सीमा थ्यने थुंक्कुगु व सैनिक-शक्ति जोडा मदुगु ततःधंगु मुलुकयात नं शान्ति ययावं वया च्वन, हानं शान्तिया अग्रदूत भगवान बुद्धयागु मध्यम मार्ग ज्वंकेगु स्वया च्वन । गुलि बबल्लागु मुलुकं तथागतयागु सह-अस्तित्व व पञ्चशील सिद्धान्तयात थः नाला उकिया हे आधारे धमाधम दौत्य-सम्बन्ध स्थापना यानावं च्वन । धर्म, मत, सम्प्रदाय वा जातया रूपे ला संसारे थौं बौद्धमतया हे प्रबलता दु, आः थयागु शान्तिदायी मध्यम मार्गयात राजनीति नं आधार कयावं च्वन, थ्व लयतायगु खं खः हानं थुकिं शान्ति कायम नं जुइ फु ।

थौं वसपोल विश्व-बन्धुत्वया प्रचारक व शान्तिया दूत महामानव बुद्धया २,५०० दँ या-शताब्दिक जयन्ती अभ्म अपो मनुतयेगु हृदये शान्ति व भ्रातृत्व-भाव फैले याना संसारे मानववादया विजय यायेगुली प्रेरणा, प्रोत्साह, उमंग, उत्साह प्रदान हाइ धयागु भीत आशा दु । विश्वया कुने कुने थौंया थ्व जयन्ती माने याना च्वंगुलि अन्तरराष्ट्रिय सम्पर्कता नं भं बदे जुइगु भीसं खना । आः निकट भविष्ये हे नेपाले प्यंगुगु विश्व-बौद्ध सम्मेलन जुइगु जुया च्वन । थुकिं ला भन हे विश्व-बन्धुत्व बदे याना अन्तरराष्ट्रीय सम्पर्कतायात लिक् थ्यंका बी ।

Dhamma.Digital

शशि लिसे

सुश्री मोसम

सुन्दर सुन्दर निर्मल गगने
खन्य दयकःवल हिसि दयक शशि !
किन्तु दु थें च्वं विष छं नुगले
कं छं महेकुस्य फुक दर्द सखे ।

नुगः मल्लिका बरु आकाशं
हायकल ख्वविधाः विरह व्यथाया,
उत्तर पाखे च्वंना गिरिं नं
निर्भर रूपं हायका च्वं च्वन ।

वल नगुत मतं क्यनेथें याना
वगु इपिं सो मुसु मुसु काकां,
अयनं छाया छं अमित महीगु
दुख छंगु छु खः इमिसं स्युला ?

वसन्तया चिं पुष्प गुच्छं नं
न्हिला न्हिला स्वागत यासां,
जिगु उरया थुगु थले मन्हांगु
गय् क्यन्य स्वीतं उला मतैगु ।

जिगु वचं

श्री आशाकाजी सेवक, भोंदे

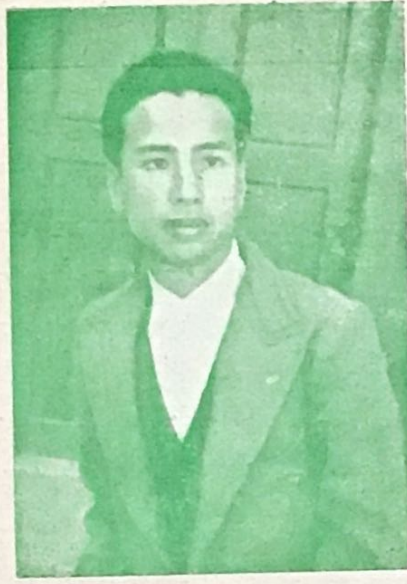
हाकु सुपाचं सर्ग तोपुइमा
भाष्कर भव भव्य मजुइमा
ख्युंया थः कतः सी मदय्मा
प्रकृति—नकिंचां यगु याय्मा
आशा छंगु पूर्ण याना बी !

मिलनया गुँइसं वूगु सिमा
मिलमिल धाय्क हःगु व स्वां
भष्म-खरानी याना छ्वय्मा
इष्यां गुँ-मिं गुकः नया
आशा छंगु पूर्ण याना बी !

आशया लँवी च्वंगु सुकापु
चबुना, निराशां अन प्युसां
छुं हे मदुसा नभ मार्ग ज्वना
भंगः पंछिथें व्वय् माःसां
आशा छंगु पूर्ण याना बी !

याचना याना याचकथें
आग्रह याना मनुहारं
शान्ति सत्यं छुं ज्या मजूसा
परिवर्तन हया संघर्ष
आशा छंगु पूर्ण याना बी !

अपराधी धका न्यवः न्हाका
ख्युंगु कोठाय् कुना तःसां
देह छ्वय्का हंस पित्युंसां
फय् नापं जित वय्माःसां
आशा छंगु पूर्ण याना बी !

फणिन्द्र

दुखमय जीवन गुलि सह याय्गु ?

विकल जीवन

श्री फणिन्द्ररत्न वज्राचार्य

योपिं मां-बौ सकस्यां वाका,
जि मिखा धू थें करपिनि मय्का,
जीवन छेंया जग वमलाका,
दुनी दुनी थें मन भः न्हीका

बखीं जीवन सुयां मयःगु,
विरूप माकःया थें जागु,
करपिनि भिज्याय् बाधा ज्वीगु,
अलक्षणीया रूप थुजागु
दुखमय जीवन गुलि सह याय्गु ?

असह्य दुर्दिन चिन्तां जागु,
दैन्य फसं अति इतिइति पंगु,
कठिन व्यवहार भारं भयातुगु,
प्रबल समाजं कृत्यला तगु
दुखमय जीवन गुलि सह याय्गु ?

भौया ख्याले छुंया दशा थें,
खुशिया वाले न्हागु त्याफि थें,
मचूतय् लहाते लागू स्वां थें,
अधीन जीवन न्हाका न्हा थें
दुखमय जीवन गुलि सह याय्गु ?

विधिया ख्याले जिगु छु लगे जू ?
विवेक मरु थाय् सत्यया छु मू ?
कुनुकुनु साहस नुगले मुंका
मानव जीवन व्यर्थ फुका हा !
दुखमय जीवन गुलि सह याय्गु ?

शिवहरिया बिहा !

‘धर्मोदय’-या सहायक-सम्पादकजु हे कलकत्तानिसँ छयें (नेपालय्) थ्यंक भाया पत्रिकाया विशेषांकयात रचना छपु माल धका: धा:विज्यागुलि कलम व कापी जवना आ: छु चवया बी धका: ध्यानयाना चवनागु बेलाय् लाकूक हे, ‘भिनाजु’ धा:गु स: ताया अेकूक छयों ल्होना स्वयां जिम्ह सस:क्रिजा वास्यां न्हिला न्ह्योने दनाच्चंगु खन ।

‘ए, छाय् गन वना वया, क थवेति निभालय् ?’— धका: वैत फ्यतुके धुंका कलम व कापी पन्ठेयाय् धुंस्यलि वं धाल—‘मखू भिनाजु, जि थौं छित: छथाय् बोना यंक्ये धका: वैगु ।’

‘गन ?’—धका: जि न्यस्यलि वं छु खँ धाय्त्तंगु ख: व मधास्यं मुसुमुसु न्ह्युन्ह्यु भूमिका नि च्युच्युं धाल—‘जि याक:चा वने मझाला हानं उजागु ज्याय् याक:चा वनेगु ठीक नं परेमजुगुलि छित: पासा ब्वनायंक्ये धाका: स:त: वैगु ।’

‘छाय्, गन वनेगु ?’—धका: जोड़बिया जि न्यस्यलि वं मझाला नं मझामजुस्यें धाल—‘म्ह सो वनेगु !’

जि अले खँ भतीचा थूथें चोना वल । छाय् धा:सा वया थुगुसी बैशाखं बिहा याइगु खँ जुया च्वंगु । जात: त्, मिसा बांला, यले-साहूया म्हाय् । आ: निन्हु प्यन्हुं हे गोय् बीक्ये छोइगु जुल धा:गु नं न्यनागु । व हे मिसा सोवनेत्यन ज्वीका ध्वं धैगु मत्तिइ वना: जि न्यना—‘गन ? यलय् ला ?’

‘ख:’—वं मुसुमुसु न्हिला धाल—‘इपि थौं गुह्यधरीइ घोके वंगु दु हँ । कक: बांलाक हे खय्का भासँ रे ।’

‘छाय् तस्वीर मखया ला ?’

‘तस्वीरय् जा बांलाम्ह नं बांमलाय् फु, बांमलाम्ह नं बांलाय् फु, उकिया छु भर ! हानं कां ला, खू ला, व नं जा तस्वीरय् सीदै मखु !’

वैगु तर्कपूर्णगु खँ न्यना:, व हानं धर्मोदय-पत्रिकाया लागी चवय् त्यनागु रचनायात नं प्लट दैगु आशं नं कासा नु, धका: ससक्रिजाया भावी-पत्नी सोवनेत तयार जुया, व नं वना ।

जि नं भचा अस्योतालाम्ह जूगुलि जि ससक्रिजायात मौका लावलय् लँय् जूसां बराबर हाय्केगु व गिजेयाय्गु मतौता ।

‘व मिसाया नां छु ले ?’—धैगु प्रश्नय् वं लिस: बिल— ‘पार्वती; नां जा मलोलो ? शिवपार्वती गुलि बांला हला ?’—

केशवलाल
कर्माचार्य

धका: हानं थ:तुं हरर न्हिल ।

जिम्ह सस:क्रिजाया नां शिवहरि । व नं ख्यायाय् थाय् ख्यायाय् स: । बी० ए० तकूक बोनातम्हसां स्वभावय गंभीरपना मवोनी, मिजास भचा चंचल । लग: मदुसां धग: दु । उमेर नकतिनि नीदँ नीनिदँ तिनि दत । बांमलाम्ह मिजँ मयो धाइपिं मिसातस्यें वैत छि: उजाम्ह का धाइमखु । हिसि दु, ख्यायाय् स:, नासलं ल्यू । तंम्वेके धैगु मदु । रवाफ केनेत मिसातेगु न्ह्योने अंग्रेजी खँ ल्हाय्गु वया गबलें लोममं । सामाजिक ज्याय् नं खूब कार्यतत्परता दु । न्ह्याबलें न्ह्युखा: ।

‘शिव-पार्वती’—या अर्थ जि थुइका धया—‘एजूसा छु, खय् हे म्वालका, स्त्रीनितां लक्षणं पूर्णम्ह जु हे जुइ ।’

थ्व खँय् जवाफ बीगु व गनं चुके जुइ ! धाल—‘गन भिनाजु, खा:पा: बांलासां खाँय्म्ह लाय्यो ।’

शिवहरियागु खँ न्यना: जि नं कक: न्हिला । अले वं विस्तारं खलिं तस्वीर कृपा: पिकया: धाल—‘वयागु तस्वीर थ्व हे का ।’

तस्वीर हाफ-पोजयागु जुया च्वन—बांला । न्हाय् छाइस्ये च्वं । न्यता पुष्ट । च्वाकिंचा पह: । चंचलतायागु भाव प्रष्ट सी दु । ल्हातय् न्ह्यानात:गु घडियाना आकर्षण नं पूरा दु । मोटर जवना का:वोसा जक बोने, दुलिइ च्वना जा वने मखु धाइम्हथें च्वं ! जि तस्वीर स्वयां च्वना, शिवहरिं धाल—‘खँ ला भिनाजु, तस्वीरय् पोज पूरा मक्यो । उकर्यें लंगडी-लिंगडी हे ला ! छॉट वंम्ह ख:ला मखुला ! पासापिनि न्ह्योने बोय् हे लाय्कम्ह मजुल धा:सा छु याय् ! सो हे सोय्

दत्त धाःसा बांलाक सी दइ !'

शिवहरियागु तर्क्यात जि नं कवुले याना । तस्वीरय् बांलाक सीमदइगु नं खः । दृयाकः ला पिचु, तःधिकः ला चीधिकः, तस्वीर स्वया सीके थाकु । तस्वीर स्वयाः जक बिहायाःपिनि न्हायपं हे कृपा जक दुम्ह लाःगुनं न्यनातैगु दु । लाटीम्ह लाइगु जा यक्को हे संभव दुगु खँ खः । ए जूगुलि थुगु विश्वाशःनैव कर्तव्यम्यागु जमानाय् प्रत्यक्ष स्वया जक जा क्वाय क्कःनिकः नापलाना खँ हे त्हानातिनि बिहायाय्गु कल्याण । आपाःसिया लपते फसं पूगु नं जि लुमंनि । जन्त वोना दू खालि लित हयमाःगु जि खनेधुन । तस्वीरय् क्येहेम्ह क्यनाः तताम्ह बियाङ्गो नं न्यने धुन ।

तर, शिवहरिं जि अनुभवी धाःगु थव खँय् मखु । न जि आपाः मचाखाचा दयाः हे नं अनुभवी धाःगु खः । वैगु दृष्टिइ जि बिहा यानागु पूरा भिक्कदं दत्त । बिहायागु खँय् शिवहरिया जन्तयागु सिवाय मेगु छुं अनुभव दुगु मखुनि । उक्ये वं थः कलाः सोवोनेत पासा माःवलं नं जिचा दाजु । तर उके छुं खँ मद्दु, जिचादाजु व ससःकिजायागु नातां स्वया जिपिं निम्हं पासायागु नातां अपो मिले जू । थुजागु ज्याय निम्हं प्रगतिशील । उक्ये नं खः वं थः भावीपत्नी सोवनेत पासा नं जितः हे त्योवोगु ।

गुह्यश्वरीइ थ्यंकाः व मिसात च्वंगु सतः पत्ता लोयाय् धुंकाः जिपिं निम्हं व हे सतःया न्हाणेसं च्वंगु फलेचाय् फेतुनाः पार्वती क्हाँ वोइ र सोय् धकाः पियाचोना । गुह्यश्वरी-गालय इमिगु हे पूजा थाले जुयाच्वन । पूजाय् नकिं जुयाजूम्ह मिसायागु वेशभूषा व भाय्यागु उच्चारणं अन्दाज याना यलेत थुपिं हे जुइ, शायद पार्वतीया मांम्ह नं थव हे जुइ धैगु जिमिसं अन्दाज याना । अबलेलाक्क हे व ह्याउलं फिना नकिं जुया जूम्ह मिसां थःपिं च्वनागु सतः-क्कय् वोनाः सःतल—‘ए पार्वती, पार्वती, ह्याउं कापः आमकन खःमुलिसं तोफिल, जोनाः कोहां वा !’

जिपिं निम्हेसियां न्हायपं तिंतिस्वात । मिखा सतर्क जुल । छम्ह त्यास्येचाम्ह मिसा ह्याउंकापः क्कू ज्वनाः सतलं कोहां वोयाः द्योयाथाय् दुहाँ वोन । तर, अभाग्यवस व मिसां थुखे क्कः हे मसोगुलिं ख्वाः मखन । खालि पृष्ठ-भाग हे जक खन । हाकुगु जाजेटया सारी, हाकुगु जाजेटया हे ब्लाउज, गा मद्दु, पसिच्वः हे पाङ्गाया तःगु । हाक्कुस्ये टक्केजूगु छ्योनय् ह्याउंका गुलाफ खाँ क्कफो छुना तल । व मिसायागु जिउयागु क्काँट व कद लिउने जक खंबले हे शिवहरि संतुष्ट जुल, धाल,

—‘भिनाजु, मिसा जा जमे हे जूम्ह खः का !’

द्योयाथासं पिहाँ वैबले जा व मिसा जिमिगु चुलिचू हे लाई ख्वाः नं बांलाक हे खनी धैगु आशं जिपिं अन हे फलेचाय् चोना । ह्याउंकापः बियाः मिसा पिहाँ बोल । ख्वाः खनेव जिपिं निम्हं थाहा न्हुल । मिसाया ख्वाःपाः जा पोंकःगु गोत्रथे च्वं । शिवहरिया ख्वाल्य् वँचुगु रंग जायावोगु खने दत्त । तर, तस्वीरयागु रूप व थव रूप यक्को हे पाःगु खनाः जि धया, —‘पार्वती धाःम्ह थव मखुथे !’

‘मस्यु’—जक धयाः शिवहरि वोनेत दत्त । ख्वाः गथ्ये-ख्येस्ये तःगु खनाः वया उपरे जिगु मनय् नं करुणा वन । जि नं निराश जुयाः दत्ता । जि धया—‘शिवहरि, थौं कन्हे मनूते भाःमद्दु !’

‘गपाय्चव बेइमान धाय् !’—शिवहरियागु म्हुतुं थुलि हे जक पिहाँ वल ।

विचरा शिवहरिया उपरे करुणा चाय्मागु नं आवश्यक हे जुल । बिहायाय् धकाः गुलि लहइ याना जूम्ह मचा । च्याम्ह-भिम्ह मिसातेगु जातः इलं नं मतुया गुलि हैरान् जुया च्वंगु । तुलं नं गुलिसिनं म्वाःमद्दुगु खँय् खिनाः चूमलाना च्वंगु । थव छम्ह तिनि बल्ल चूलाना जातः मिलेजुया काय्गु-बीगु बल्ल कोजित नं थुगु गति जुल । थपाय्चव ध्वांलाइ धकाः सुनां स्यु । बिहा याय्गु लहइ सुया जक मद्दु । मिसामचात जा थःगु बिहाया लपते थःम्हं सुसुं मनमनं मुसुमुसु न्हिला च्वनि धास्येँलि, थव पूर्ण यौवनं जाम्ह त्याय्म्ह हे जा खः । शिवहरिं ख्वाः ख्यंकल धकाः छुं आश्चर्य चाय्माःगु मद्दु ।

अब्ले लाक्क हे इमे हे मचात निम्ह व्वाँय् व्वाँय् जुयाः भिहता जुजुं थुखे वोगु खनाः क्कम्हेसित सःता न्यना—‘ए नानी, सो, थव मिसा क्कम्ह म्हस्यूला ?’

तस्वीर खनेव नानीचां धाल—‘थव जा जिम्हे पार्वती तता का !’

व न्हाचःयाम्ह मिसा पार्वती मखु खनिका धैगु सीदत्त । पार्वती मेम्ह हे दनि, जिमिसं स्वय् हे बाकि दनि । अब्ले हे लाक्क ह्याउंलं फिनाः नकिं जुया जूम्ह न्हाचःयाम्ह मिसा द्योगालं पिहाँ वोगु खने दत्त । निम्ह मचात नं व्वाँय् वना व मिसायात तीसकं छुं धाल । का थव मचातस्येँ ‘पार्वती ततायागु तस्वीर हुं मिजंतेके दु’ धाःवोन जुइ अवश्य ! व मिसां नं जिमित कोथीक सोगु खनेदत्त । आः थन चोनां

[ल्यंगु ५१६ पेजया ल्यं]

दर्शन-शुद्धि

[संयुक्त निकायं]

अनुवादक—भिक्षु सुबोधानन्द

...अबले छम्ह भिक्षु मेम्ह भिक्षुया थाय् वना न्यन,
“आवुस ! सुं भिक्षुया दर्शन (=परमार्थ अवबोध) गय् शुद्ध
जुइ ?”

“आवुस ! सुं भिक्षुं खुगू स्पर्शायतन समुदाय व अस्त
जुया वनीगु यथार्थ सीकल धाःसा उकिं हे वयागु दर्शन शुद्ध
जुइ ।”

अले व भिक्षु वयागु (थ्व) लिसलं असंतुष्ट जुया मेम्ह
भिक्षुया थाय् वना न्यन, “आवुस ! सुं भिक्षुया दर्शन गय्
शुद्ध जुइ ?”

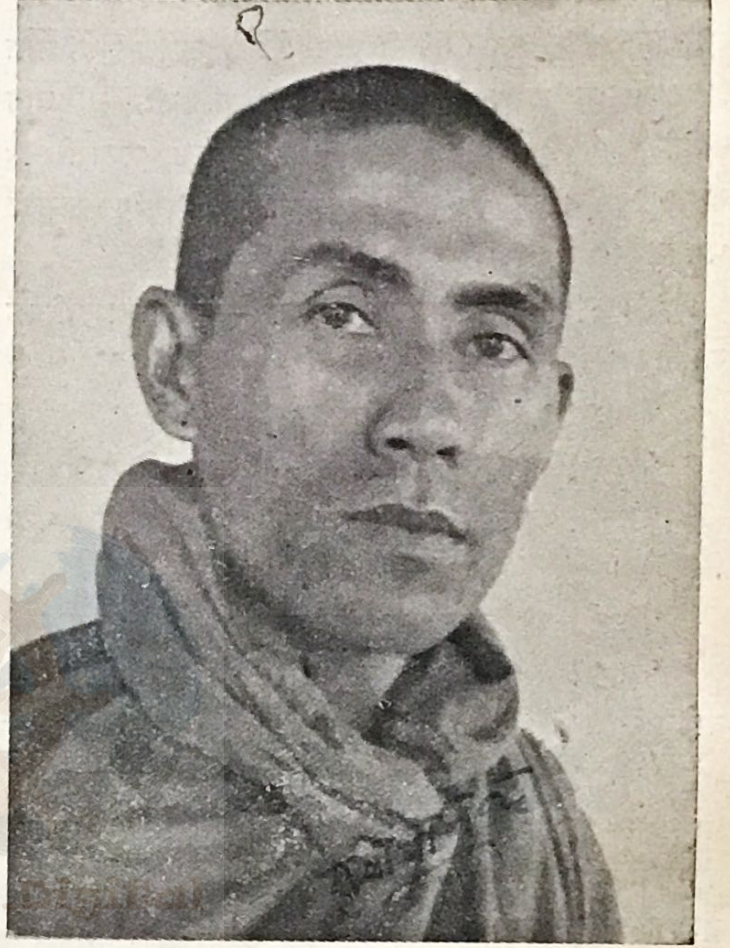
‘आवुस !...न्यागू उपादान स्कन्धया समुदाय व अष्टया
विषये यथार्थ सीव ...दर्शन शुद्ध जुइ ।’

व हानं...मेम्ह भिक्षुया थाय् वना (व हे खँ) न्यन...।

‘आवुस !...छु तक्क उत्पन्न जुइगु (=समुदाय धर्म) खः,
फुक्व हे लय (नं) जुया वनीगु (=निरोध धर्म) खः धका
सीव...शुद्ध जुइ ।’

व हानं...उम्ह भिक्षुयागु लिसः न्यना नं असंतुष्ट जुया
भगवान बुद्धया थाय् वया अभिवादन याये धुंका क्वसि लिक
फेतुना विन्तियात—‘भन्ते, जि मेपिं भिक्षुपिंथाय् वना, जि
न्यना—‘आवुस ! सुं भिक्षुया दर्शन गय् शुद्ध जुइ...’
इपिं भिक्षुपिसं (क्वगू क्वगू कथं) जिन धाल—आवुस ! खुगू
स्पर्शायतन समुदाय व अष्ट जुइगु यथार्थ सीव ...दर्शन शुद्ध
जुइ ।...आवुस ! दया च्वंकक उत्पन्न जुक्क लय जुया वनीगु
धका सीव...शुद्ध जुइ ।...भन्ते जि इमिगु लिसलं असंतुष्ट
जुया क्वलपोलया थाय् वया । भन्ते ! आज्ञा दयेका विज्याहुं,
सुं भिक्षुया दर्शन गय् शुद्ध जुइ !”

‘भिक्षु ! गय किंसुक (स्वां) यात सुं क्वम्ह मनुखं मखंनि ।
वं सुं मेपिं मनूतयेके वना न्यनी, गुम्हसें किंसुक धयागु खने
धुंकी ।...वं यदि थथे धाल, किंसुक धयागु हाकुसे च्वनी,
गय कि स्यना च्वंगु सिमा-ख्वं ! भिक्षु ! उगु बखते किंसुक
अय हे च्वंगु जुइ, गय् वं धाल । अले वयागु लिसलं असंतुष्ट
जुया...मेम्ह मनूयाथाय् वना न्यनी... । वं थथे धाल, किंसुक
धयागु ह्याउंसे च्वं, गय् लापाय् ! ...वयागु (थ्व) लिसलं
नं असंतुष्ट जुया...मेम्हसिथाय् वना न्यनी... । वं...धाइ,

किंसुक धयागु हया चक्कना ववछुना च्वनी ।...वयागु लिसलं
नं असंतुष्ट जुया हानं मेम्हसिथाय् वना न्यनी । वं धाइ,...दहँ
मुना तस्सकं भ्वाके चिना च्वनी, गय् बरमा ! भिक्षु अबले
अय हे व किंसुक स्वां च्वंगु जुइ, गय् वं धाल ।

‘भिक्षु ! अथे हे इपिं सत्पुरुषिसं (नं) गुगु गुगु अवस्थाय
थःपिं थ्यना खंका च्वंगु खः, (उगु उगु) अवस्थाया, इमिसं
धाल ।...उगु हे कथं दर्शनया शुद्ध जुइगु (विषये) कंगु खः ।

‘भिक्षु ! (मती ती) जुजुया राज्य सीमानाय खुगू
लुखा दु, तःधंगु, तोलं दुगु । (व) भ्वाखाय्...पा च्वं च्वंम्ह
तसकं ज्ञां दुम्ह चलाखम्ह खः । (वं) म्हमस्यूपिं मनूत वइ-
बले पनी । हानं म्हस्यूपिं वइबले दुने वने बी । अले पूर्व
पाखें सुं राजकीय निम्ह दूतपिं वया वयाके न्यन—‘हे
द्वारपाल थ्व नगरया स्वामी गन दु ?’ वं लिसः बिल—
‘...दथुइ चुके ।’...अले इपिं दूततयेसं नगर स्वामीया समा-

चार सीका, गुगु पाखें दुहाँ वंगु खः, उगु पाखें तुं पिहाँ वळ । थथे हे पदिचम दिशा, दक्षिण दिशा, उत्तर दिशां... नं वनी ।

‘भिक्षु ! जिं छु खँ थुइकेत थव उपमा बिया च्वना । व (थुइकेमाःगु) खँ थव खः—

‘भिक्षु ! नगर धयागु प्यंगू महाभूतं वने जुया च्वंगु शरीरयात धाःगु खः । माँ-बौपिनि पाखें उत्पन्न जुल, नसा त्वंसां पालन पोषण जुल, (व) अनित्य खः, गुकियात (प्रेमं, ममतां) मोल्हुका, सफा याना, मालीस याना बिचाः याना तया, परन्तु (व) नष्ट जुया वनीगु वयागु स्वभाव धर्म खः ।

‘भिक्षु ! खुगू लुखाया मतलब खः—खुगू आभ्यात्मिक आयतन ।

‘भिक्षु ! द्वारपालया मतलब खः—स्मृति ।

‘भिक्षु ! राजदूतया मतलब खः—समथ व विपर्शना ।

‘भिक्षु ! नगर स्वामीया मतलब खः—विज्ञान (मन, चित्र) ।

‘भिक्षु ! दथुइ च्वंगु चुकया मतलब खः—प्यंगू महाभूत ।

‘भिक्षु ! सत्ययागु मतलब खः—निर्वाण साक्षात्कार यायेगु ।

‘भिक्षु ! गुगु पाखें वःगु खःया तात्पर्य आर्य अष्टांगिक मार्ग खः । यथा :—सम्यक् दृष्टि, सम्यक् संकल्प, सम्यक् वाचा, सम्यक् कर्मान्त, सम्यक् आजीव, सम्यक् व्यायाम, सम्यक् स्मृति, सम्यक् समाधि ।’

[५१४ पेजया ल्यँ]

ठीक जुइ मखुत धैगु मत्तिइ तयाः शिवहरि व जि निम्हं अनं सर्केजुया । मिसा सोय् धकाः पीगु अवस्था अन मन्त ।

बरु इमिसं हे थिवका जिमित सोइगु डरं जिपिं अनं लिहाँ हे वोया । शिवहरिं छ्येँ थ्यंका भसुका तयाः धाल—
‘भिनाजु, थौं साइते मलात !’

जिं नं तःधंमह गुरु जुयाः उपदेश बिया—‘बावु गुलि साइत वयना, लस्कोस यानाः, होंवये धुंका तिनि सोय् माःगु ख्वा, न्हापा-लिपा सोय् धयां सोय् दैला ले !’

आखिरय् अक्षयतृतीया खुनु बिहा नं जुल । जन्त वोना भौमचाः कयाहया । लुखा कोसं शिवहरि नापलात, जिं धया—‘का सा, शिवहरि, आः जा छ्येँ हे थ्यन, तस्वीर नाप मिले याना ख !’

ख्यायायूत जा शिवहरि गब्ले जक लिपालाइ, धाल—
‘छिगु जय जय ज्वीमा !’ जितः तुं आशिर्वाद बिया बिस्युवोन ।

+ + +

बिहाया लपूते सुखूचिन । पक्ना पूजा नं सिधल । बिहा सिधयाः बिचाः-सँचाः यायूत छन्हु ससलय वोना । शिवहरियाके न्यना—‘गुम्ह भम्चा बियाहल ? व हे छ्या-कःमह ला कि तस्वीर हे जोड़ामह ?’

शिवहरिः ख्वाया न्हापालिपार्थे मुसुमकाः, धाल—‘मिसा जा दुहस्त तस्वीरयामह थें हे च्वं ।’

वैगु खँ मथुया जि भचा तोलेहे जुया च्वना । वं हानं धाल—‘भिनाजु, जितः लाउड्स्पीकर छगः न्याना हया बिया दिसँ ।’

‘छाय् ?’

‘कलाःनाप खँ ल्हायूत ।’

थुलि धायेवं मती वःसां न्यनेगु साहस जिके मवल—
‘छाय् ख्वाँयूमह कलाः लात ला ?’

सूचना

‘धर्मोदय’ या व्यापक प्रचार व प्रसारार्थ पोखरा, बाग्लुंग, बुटवल, भैर-हवा, धरानयात प्रचारक व एजेण्ट माला च्वंगु दु । स्थानीय महानुभावपिसं व्यवस्थापक ‘धर्मोदय’ नामे पत्र व्यवहार याना दिसँ ।

—व्यवस्थापक

संघर्ष

श्री आशाराम शाक्य

[१]

तम व ज्योतिया युग युग तकया
संघर्ष किचः थौं जिगु मनसं
प्रतिबिम्बित जूथें जि चाल
मानसतट अल्य चिन्तां जाल !

[२]

करुणां प्याःगु ध्व हृदय तडागे
ह्वःगु कमलं रूवाः रूयूँका क्यंगु
मानस - गगनं खन वःगु उड़
धाल विधिं अल्य 'संघर्ष' जुल !

[३]

सुप्त व्यथां कयूँका च्वंम्ह मन
थः प्रिय लुमना हिहिलना रूवल
अन उगु प्रेमे व्यथा दुना वल
मनं जिगू खन अल्य संघर्ष ।

[४]

गुले गुलेया लुमंति भतिचा
मुना वया मन भयात्तुस्य च्वन वा !
पीड़ा सम हे जुयाव छकलं
मिखां जिगू रूववि गुलि जक हाल !

[८]

मस्यू ध्व जगया चाल विचित्र
मानस - नभ जा न्हावलें रूयूँल
छन्दु दिन वैतिनि निभाः त्वइतिनि
तर मन किचले निभाः मलू वया !

[६]

जगया चाल गश्य जुल हाय
जिं ह्रुं थनजा सीके मफुत
कक्यर्यानिमित्त रवि चाह्यगु
मनुखं गश्य थौं ध्वीके मफुत ।

[१०]

थः अनुभव जुल प्यरूयं दुखया
धैश्य थमं तर ह्रुं यायू मफया
ह्वःगु गुलाफं गुलि ज्ञां बीगु ?
वःगु फसं भीत गुलि न्वायूगु ?

[११]

उरूय रूवसः दु, थुख्य रूवसः दु
जगया प्यखें रूवसः जक दु
रूवेगू हे जक वा थुगु भवया
ज्या ला धात्थें ह्रुं हे मथुया ।

[१२]

प्यरूयं व्वल अल्य संघर्ष उड़
मन-सागर लः फुक फाक सुत
उगु शुष्क खुसि गंकल जीवन
मने व्यथाया भंभा व्वेका !

[१३]

विज्ञजनं अल्य धाल रूवया हे
संघर्ष जुल संघर्ष जुल
धैर्य पीमाः रूववि फुक हुयमा
तर जगतं थथ्य गन ध्वीक्य फत ?

[५]

थन थुगु जगते छन्दु निन्दु स्वायूत
थुलिमछि पीड़ा छाया वै च्वंगु
मधाः रविं च्वे चन्द्रं नमवाः
हा ! जिगु मनसं संघर्ष जुल ?

[६]

छन्दु वन निन्दु वन युग युग नं हिल
तर संघर्ष म्हमस्यू अगति
गुलि रूववि हाल, गुलि भसुका वल
गुलि हिमगिरि च्वे च्वापुत नाल !

[७]

ग्रहगणपि थःथ ज्यायू ज्वीथें
वा वायुं विश्राम मकाःथें
ल्वीवं बीतिनि, बीवं ल्वीतिनि
वा धैगु सूर्यया मनसा थें !

मिज्ञा !

श्री चन्द्रमान श्रेष्ठ

६२५ १

थाय्:—झेलखानाया ङ्गू कोठा ।

ई:—सुथसिया निभा: द्यो लुइथें लुइथें च्वंगु ।

[श्री चित्तधर मने छुं खँ लूम्हथं याना गबलें छ्यलं काना गबले पतिचा निना भावुकतां अस्पष्ट शब्दं म्हुतु संका च्वनि । ताय् दुथें मदुथें अण्डर प्राउन स: वइ । लिपा बांलाक हे ताय् दइ]

‘नेपाल भाषा जीर्णजूगु अत्सि मचासे भिक्कयनु,

भारतीय शास्त्र भवनं मान थ्वैत वीक्कयनु ।’*

[चित्तधर जरूक दनि । उखें थुखें स्वइ । नँया दराली दुगु भया: पाखे वइ । त्वलहँ भयालं स्वइ । मू हाली । फरक फहिली । वनी । सिलोट पेन्सील ज्वना थ:गु थासय् वनि । छ्वँस्याना छुं च्वये त्यनि । च्वइ मखु । हानं थथाय ग्व:गु मिखां आकूसे काल-कोठरीया दुनेया धलिं व गुम्बज स्वइ । पतिचा गोगो तुइका नी । अले भुनु भुनु हाली ।]

‘जन्म गृह वसुदेव नन्दनयागु कारागार ख: बिम्बिसारं गन उपासक नियमपालन या:गु ख: मित्रपिं, थौं राज बन्दियागु रूपं अन च्वना शान्तिया स्थापक सुगतया जीवनी जि च्वय् त्यना ।

[मनं मनं दोहरे तेहरे याना हाली । त:त:गोगु मिखां स्वइ । हानं मिखा तिसिना विचार याइ । मनं मनं निर्णय याइ । अले ल्हा: म्हु चिना जोश पिकया]

‘थ्व ! थ्व ! शान्तिया संस्थापक सुगतया जीवनी जि मच्च:सें त्वतेमखु (भचा त:सकं) थ:गु भाषा साहित्यया जगतय् थुक्कियात मथ्यंकुसें गन त्वते ! (पूर्ण जोशं) च्वये च्वये अवश्य च्वये, शान्तिया स्थापक शाक्यकूलया रवि सुगतया जीवनी जि धार्थें हे च्वये !!

छ्मह—[अन हे उखे तुं पुतू च्वना च्वंमहं]—छु हाला दियागु ? चित्तधर दाइ ! (भचा ग्या: पहलं)

निभा: बांलाक लुइ धुंकल । मा:गु स्नान निं ला याना दिसं । चित्तधर—(व हे धुनय्)—च्वये, च्वये, छाय्

* स्वर्गीय कवि गुरु योगवीर सिंह

मच्चये ? शान्तिया स्थापक सुगतया जीवनी ! जि अवश्य च्वये !

[जवगु ल्हा: म्हुचिना देपा ल्हातय् मूर्किं दादा जरूक दनि । फत्तेवहादुरसिंह व सिद्धिचरण खने दइ] फत्तेवहादुरसि—च्व !, च्व छं, शान्तिया स्थापक सुगतया जीवनी । [आश्वासन व्युब्बुं] छं च्वइ, अवश्य च्वइ, जित विश्वास दु !

सिद्धिचरण—चित्तधरं सुगतया जीवनी च्वइ, छाय् मच्चइ ? अपाय् धंमह लेखकजुया नं थन्यागु एकान्त ! (भचा विचायाना:) आ: नं वं व जीवनी मच्चल धा:सा वयागु जिन्दगीया दुने वं व जीवनी च्वया नइ मखु, .. लिपा अवश्य फइ मखु । अले व लेखक, कवि, कवि हे मखु ! उकिं जि स्यु कि वं व जीवनी थन हे च्वना च्वयां तोती उकी थ:गु नेपा:त्व तयां हे तोती—

छ्मह मनू—[ग्याग्यां चीसलं]—थजा: थाय् नं म्वा:गु गंजागोल !!

फत्तेवहादुरसि—‘हृदयं’ प्रतिज्ञा याये धुंसेलि गा हे गानि ! थौं हे आ: थर्थें हे सिधइगु ला व अवश्य मखु ?

चित्तधर—[जरूक दना वाकू छिना] च्वये, च्वये ! थ्व ‘हृदयं’ सुगतया जीवनी अवश्य च्वये ! [‘हृदयं’ प्रतिज्ञा मुद्रा याइ । फुकं वनी]

[धकिं क्हाँ वइ ।]

६२५—२

थाय्:—कालकोठरी

ई:—तिन्दिनय्

चित्तधर—[विजयया अनुभव यायां] नना नानान नाना, नानना ननना नाना

[अथे भुनुभुनु हाहां थ:गु द्रं क चाय्की । दक दिक् पिकाइ । पुत्तु मत्तु पुइकी । छकू काइ व्वनी]—“नय् मखंपिं दीन खन्य मदु सुं छ्महं फोगीत लें थ:गु ज्याय् ज्याय् ज्वीगु ज्यामित च्वनिगु क:मित ज्यासले । देशया साहित्य जीवित याय्त बाधा छुं मदु थ:गु भाषां योगु विषये च्वेगु नं अधिकार दु । भाव जक उत्कृष्ट नूतन स्वच्छ सुन्दर ज्वीव गा: राजकोषं पारितोषिक बीगु गोकुल त्व:गु गा ।

गुप्तचर गण चाःहिलाः च्वनि गुप्त रूपं यक् लेँ
सुं खुँ वा व्यभिचार मखनाः सुंक वं वनि थःगु छेँ ।
कायगु छेँ राजस्व त्यं महु ज्वन्य मज्यू सिति प्रजा,
स्वेगु केवल खः महाया ज्या भुतू फुक च्याः मच्याः ।

[वेँ तइ । खितिखिति सनी । अथे ससं हे म्ये
हाली]—

भारवि बौयागु आज्ञां सा जजं सलले च्वनाः
पँ ख्वलाय खौकां च्वया ल्वहयागु पाक्ती खः थनाः
वंग्थेँ हे राज आज्ञां थौँ जि नं जेले च्वनाः
महः सलाकां छेँ च्वयागु नँयागु पिलाय दुन्य स्वथनाः ।

[म्ये हाहां भों-भिं पिलाय दुन्य खितिखिति
याना स्वथनि । म्येँ हालां च्वनि । स्वथने सिधइथेँ
च्वनिबले फत्तेबहादुरसिं दुहाँ वइ, केदारमान, गणे-
शमान खने दइ]

फत्तेबहादुरसिं—का, का दारीं सुगतया महाकाव्य
च्व हे च्वल, धन्य 'हृदय' प्रतिज्ञा !

चित्तधर—छथेँ संक च्वना च्वनि ला ले ? कायमचा
जूसैली महाकाव्य हे छाय मच्चइ ?

केदारमान—(खाखतुका) आम नेपाल भाषा छु
ज्या लगे जूगु धका...! थन हे जक ला खःनि पिने वन
कि...।

चित्तधर—छथेँ थःमां दयक दयकं मेहमाँ नाःवनी
ला ले ? अपाय धंदा राजनीतिज्ञ हँ, कवि हँ ! ख, छगू
सकू च्वलं नं नेपाली भाषं !नेपाल भाषा छिमि बजेमहस्यू ला ?

केदारमान—दु दु, साप दु, नेपाल भाषा ! उकि ला
राजनीतिक मखुसां थन च्वने माल !

चित्तधर—म्वालका छिमिगु राजनीति हे राजनीति,
जिमिगु छुं नीति मखु !

[गणेशमानमिह थःगु हे पहलं वइ ।]

गणेशमान—कलबल, कलबल, छुकिया कलबल थव ?
स्वये हे मयल जित ला कचकच ! म्ही थन थुलिसिया मन ला
छगू मजू, थुलि चित ला छगू सिद्धान्तं चीमफु धासैलि गय
याना जनता ल्हातय कायेगु ? गय याना जनशक्ति प्रदर्शन
यायेगु ?

चित्तधर—(केदारमानयात क्यना) ख गणेश,
थ्वं छुं याना नइ मखु, सिद्धान्त हीनमह थव ! उकि हे
केदारमान 'व्यथित' जुल ।

गणेशमान—(तंमोपहलं) का म्वागु जिस्कय याना

च्वना दी म्वाल ।

चित्तधर—छु म्वागु खँ ल्हाना जि ?

गणेशमान—जिं धाय् छिकपिं निम्हसियां छगू हे
सिद्धान्त जुइ तनि । अले ख (धाधां चित्तधरया ल्हाः
केदारया व्वहले व केदारया ल्हाः चित्तधरया
व्वहले तथा) थय् पाचिना जूगु जिगु थव हे मिखां स्वये
खनितिनि ।

चित्तधर—उलि हे पवना च्वनागु खः, छं थौँ छु रूप
क्यन, अवश्य जुइमा !

सिद्धिचरण—खँ कजित का मखु ला ?

निम्ह स्वम्हं—(पाःलाक) कजित, कजित !

सिद्धिचरण—(प्रार्थना भावं) हे परमेश्वर !
केदार केदारयात गुबले माँया मुलय् मिहतके दइ ? (मिखा
तिसिना थस्वइ ।) (धकिं क्वहाँ वइ ।)

द३थ ३

थाय्—कालकोठरी

ईः—वान्हि इलय्

(केदारमान व्यथित जुजुं दिक्क जुया छ्योँ
फफहीका गुबलेँ वाक्कू छिना इरूथिरू जुया च्वनी ।
इरू थिरू जुजुं हे थःगु त्रंक पाखे मिखा लाइ । त्रंक
लुदंक स्वइ । वाक्कू छी । निपा ल्हातं छ्योँ बोबो
स्याइ । दिक्क जुइ । वेँ चाइ । बेहोशथेँ जुया
हाला हइ ।)

केदारमान—थव सकार, अँ सकारियात थव हे थासय्
तयमानी । मखु मखु जिथेँ न्यामह वेँ कुनेत जक ज्यू । अहा
गुलि बांलागु थव न्हू छेँ ! (वेँ न्ह्यथेँ न्हिली)

(ख्वाः ख्यंसे तथा हइ । उखे थुखे स्वइ ।
तमं ट्रंक वाक्स वस्वाइ । चायेकि । व थव मदयेक
पिकाइ । गुगुं हूंकन थ्यंक वाँछ्वइ । गुगुं भयाराभिरिं
खुइ । हानं मुत्तुमुत्तु मुनि । ह्याउँक मिखा कना
स्वइ । ग्वारा—मारा चिनि । वाँछ्वये त्यनी ।
ख्वाःया उन पाःथेँ खने दइ । छ्योँ ल्हुकु ल्हुकु संकी ।
छकू बांलागु भौं चकंकि । ताय् महु सलं व्वनि ।
भौं कुतं नापं नुगलय् तइ । मिखा तिस्सी । ख्वाःया
उन पाना वःगु खने दइ । मिखा कनी । हानं
काचा-कुचुं तुं याइ । वेँ दक्क दाक्क लिकाइ । वाक्स
कोप्सां पुइकी । वाक्सयात देपा तुतिं हूंकन थ्यंक

प्यंका छ्वइ । दकदिक छग्वारा चिनि । ज्वना दुरुरु
 व्वाय् वनि । तक्क दनि । जव पाखे लिफः स्वइ ।
 ग्वारा बै तइ । म्हय् वास्या वास्या याइ । छुं मदुगु
 थें अनुभवयाना व्वाय् थःगु थासे वनि । लासा
 फांगा पुत्तु मत्तु पुइकि । फुक फुंग वांछ्वइ । सलाइ
 वत्ता काइ । दुरुरु वनि । व हे ग्वारायाथाय्
 वनि । व हे ग्वारायात तुलुहुँ स्वया च्वनि । अथे
 सना च्वंगु इले हे गणेशमान खने दयेक वइ ।)

गणेशमान—छु याये त्यनागु छं ?

केदारमान—थ्व, थ्व साहित्यं छुं ज्या मबिल ।
 थुकियात थौं नौ, नौ मयासें गन तोते । (सलाइ वत्ता
 चायेकि)

गणेशमान—केदारदाइ ! व्यथित जुया दी मते ।
 विचाः याना दिसं कि साहित्यं क्वित्त छु यात ?

केदारमान—थ्व साहित्यं छु यात ? मार्क्स सिद्धान्त
 छु ज्या लगे जुल ? राजनीति व साहित्ये मसंसें भजन व
 कीर्तन याःगु जूसा म्वाम्वाकं स्वर्गे...

गणेशमान—(खँ त्वाः लहाना) छु थःगु हे सरे
 हालाच्चवनागु ? विचाःला या क्व छु जुया च्वन ?

[हुलल जेल परिवारपि प्रायः फुकं वइ ।
 चाकःलि भुनी । फुककं त्वलेहे जुया स्वया च्वनी ।]

केदारमान—(जोशे सलाइ च्याकु च्याकुं)
 थौं थुकियात नौ मयासें गन..... [धाधां भर्वाय्क
 सलाइ च्याकि ।]

गणेशमान—(छ्वयेके हे त्यंगु खना गणेशमान
 न्ह्यज्याना तमं) खबरदार ! छं जिगु आदेश बिना छ्वयेके
 दइ मखु !

केदारमान—(तमं छुं मस्वसे) जिगु सम्पत्ती छंगु
 छु अधिकार ! जि यत्थे याये । (मेगु सलाइ च्याकि)

गणेशमान—(केदारमानयात पंपं) क्वन्त काये
 बुइकेगु अधिकार जक दु । तर व काय् स्यायेगु हक अधिकार
 क्वन्त मदु । थ्व छंगु कमाइ ; कमय् यायेगु अधिकार दु, च्वयेगु
 अधिकार दु, तर छ्वयेकेगु अधिकार मदु । थ्व नेपालया

सम्पत्ति खः । का छ्वयेकिसा छं ?

[चाकलिं च्वंपि अकमकय् जुया च्वनि । वया
 ख्वाः वं स्वइ ; वया ख्याः वं स्वइ । लिपा व हे
 गणेशमानं केदारमानयात स्वइ । केदारमान अक-
 मकय् जुयाच्च्वनि । अजाःथाय् चित्तधर 'हृदय' जुं
 'व्यथित' या न्होने पुलिं चुया विन्ति यायां]

चित्तधर—[छम्ह भिक्षुकंथे पवंपवं ।] 'व्यथित'
 जु ! क्विगु कलमं नेपाल भाषा च्वयेगु भिक्षा फवने ।
 फवंगियात छुं पवंसा बीगु ला मनूया कर्तव्य खः ?

[केदारमान व्यथित जुया वयाये थ्वयाये
 मसिया मन ल्वाकः वाकः याना च्वंगु मुद्रा ।
 व्यथितया मन गणेशमानया धम्की थःगु क्रोधे व
 चित्तधरया अवस्थाय् ल्वाक ज्याना ग्वफय् जुया
 व्यथितया नुगलय् नँन्याइ ; मिपिहाँ वइ, अले वा वइ,
 जल वृष्टि जुइ । छ्वयेकेगु साहस याये फइ मखु ।
 ख्वाःया उन गाक्क हे पाना वइ । चित्तधरजुं थःगु
 न्होने अपराधीथे च्वना च्वंगु स्वस्वं मिखातिसिना
 छ्वइ । गंभीरभावं जाइ । अथे मिखातिसिना
 च्वनिबले तुं ।]

चित्तधर—व्यथितजु ! कविजु ! फवने, थुलि फवने !
 जि नेपाःमाँ जुया क्विके फवने !

[केदारमानया ख्वाःया उन हिला बइ । मिखा
 कनी । कलुना विन्तियाना च्वंगु चित्तधरया ल्हाः
 ज्वना थंथं]

केदारमान—थौं थौं निसेँ व्यथितं नेपाल भाषा च्वइ ।
 (भचा जोश) केदारमानं नेपाल भाषा च्वइ ! च्वइ, च्वइ,
 अवश्य च्वइ ! (पूर्ण जोशे) थः माँयागु सेवा यायेत थःगु
 देशया गौरव तयेत केदारमानया नुगलं नेपाल भाषा धार्थे
 हे च्वइ !

[हानं अण्डर ग्राउन सः ताय् दयावइ]—

नेपाल भाषा जीर्ण जूगु अत्सि मचासे भिक्वयनु,
 भारतीय शास्त्र भवनं मान थ्वैत बीक्वयनु ॥

[धकि कुतुं वइ ।]

स्वतन्त्रताया मुक्ति संग्राम

श्री मा० लक्ष्मीभक्त जोशी बी० ए०, साहित्यरत्न

मनूत पशु मखु, मनु खः । मनूयाके शक्ति दु, ज्या यायेत ल्हाः दु, पलाळियेत तुति दु व नवायेत म्हुतु दु । मनु पंजले दुने च्वंम्ह भंगःथें समाजे सुंक च्वना च्वने फइ हे मखु । वया बांलाक जीवन निर्वाह यायेत स्वतन्त्रता माः । स्वतन्त्रता बन्धनं मुक्त जुयेगु चिं खः । थःथःगु मातृ-भूमियात बन्धनं मुक्त याना स्वतन्त्र यायेगु लागी संसारया कुंकुलामे निरंकुश शाही, अत्याचार शाही, एकतन्त्र शाही, नादिर शाही, गुलाम शाही, जार शाही व नेपाले जुयावंगु राणाशाही थन्यागु शासनया विरुद्धे स्वतन्त्रताया मुक्ति संग्राम जुया वन, गुगु क्वयु दु ।

थथे कि रूसे १९१७ न्ह्यवः जारतयेसं राज याना च्वंगु जुया च्वन । जारतयेसं जनताया भिं यायेगु ज्याय् भ्याः हे मिखा मन्वः । जारखलःतयेसं थःथः जक नये, थःथः जक तिये, थःथः जक मज्जा याइगु जुया च्वन । भिंगुंगुगु शताब्दी पाखे रूसया दवदवा भारत, चीन व प्रशान्त महासागर तक्क न्यना च्वन । नाप नापं रूसया जनतां धमाधम मद्दिक परिश्रम याना, परस्पर मिले चले जुया पश्चिमी राष्ट्र नापं देखासिकि याना ज्या सना हल । तर थथे जूसां कारखाना व मेमे थासं वःगु लवः फुक्क पुंजीपतितयेत वनिगु जुया जारशाहीया निरंकुशताया ताण्डव नृत्य न्ह्याना वनां च्वन । थुकिया परिणाम स्वरूप १९१७ स फ्रान्सया १७९३ स जूगु विप्लव (Revolution) या सिकं तच्चतं ग्याना पुगु स्वतन्त्रताया मुक्ति संग्रामया विप्लव जुल । हानं उगु हे इलय् रूसया आपाःथें सिपाहीत बुँइ ज्या सनिपिं जूगुलिं जनताया पीर मर्का स्वये मफया मुक्ति संग्रामया क्रान्ती भाग कायेत तयार जुल । फुक्क धयाथें बुँइ ज्यासनिपिं किसान व कारखानाय् ज्या याइपिं ज्यामित मिले जुया जारशाहीया विपक्षे त्वायेगु शुरु यात । बोल्सिभिकतयेसं ब्याक्क जनता मिले याना जारतये खलःयात थ्व हे दँ १९१७ स धू धू याना बिल । थ्व क्रान्ती नायः जुया भाग काम्ह महान राजनीतिज्ञ लेनिन खः ।

थनंलि जारतयेत धमाधम क्कम्ह क्कम्ह याना ज्यान् कायेगु आः शुरु जुल । थुगु ताके हे रूसे १४२, ५७९, १०० जनता नये मखना अनिकालया शिकार जुया च्वन । हानं १९१८ स तमाम जनता क्कपाः जुया बुँज्या व कारखानाय् ज्या सनेगु

यात । बुँ व कारखानां इमिगु आयस्ता फुक्क सरकारं राष्ट्रीय-करण यायेगु ज्या यात । थनं लिपो १९१८ व १९२३ स संविधान दयेका सोवियत समाजवादी रिपब्लिक संघ स्थापना याना नं हानं १९३६ स जनताया मुक्ति संग्रामया बलं 'स्टालिन विधान' दयेका शासन बांलाक न्ह्याकेगु ज्या यात ।

भिन्हयगू शताब्दी इङ्गल्याण्डे रोमन क्याथलिक व प्रोटेस्टेन्ट निखलःया दुने साप जुइक त्वापु जुया च्वंगु जुया च्वन । जुजु धाःसा प्रोटेस्टेन्ट पाखे लिना चर्चया नायो समेत जुया रोमन क्याथलिकयात वास्ता मयासैं छ्खे वांछ्वया जनताया भिं यायेगु ज्या मयासैं लाःथें मनोमानी शासन यायेगु यात । थुकिया परिणाम स्वरूप जुजुया अत्याचार सह याये मफया 'पिल्ग्रिम फादरस' धयापिं सच्छि व नीम्ह मस्त, मिस्त व मिजंत १६२० स 'मे फ्लावर' धयागु जहाजे च्वना कोलम्बसं लुइकूगु अमेरिका धयागु थासे वस्ति याना च्वं वन ।

फ्रान्स ल्योके थुंकूगु जूसां रेडइण्डियन पाखें त्वापु जुइगु यक्कों सम्भव दुगुलिं, ब्रिटिश सरकारं न्हूगु अमेरिकाय् चिकिचा धंगु फौज तये धका त्वह तया कर कायेगु ग्वःसा ग्वल, परन्तु अनया जनतां संसदे (Parliament) प्रतिनिधितयेगु ज्या मजुइकं चुचांया खिति हे बी मखु (No taxation withuot representation) धाल । १७६३ स हानं अंग्रेजं बोस्टनया बन्दर्गाह पना विधानं थाय् थासे फौज छ्वया चि जफत याना कायेगु यात । तर थथे अत्याचार जूसां अमेरिकनतये फौजया पूरा बन्दोवस्त मजुगुलिं स्वतन्त्रताया मुक्ति संग्राम यायेत थ्यापा थ्यापा कना च्वन । ठीक उगु हे इले छम्ह सैनिक शिक्षाय् निपुणम्ह जर्ज वासिङ्गटन धयाम्ह नायः पिहाँ वल । थुखे पाखे तृतीय जर्ज जुजुं फौज छ्वया त्वापुया पुसा पित । आखिरे अमेरिकन सुंक मन्वसैं १७७७ स अंग्रेजया च्यादो फौजया विपक्षे सारातोगा धयागु थासे त्वाना अंग्रेजतयेत आच्छु आच्छु याना आत्मसमर्पण याये मायेका बिल । हानं १७८१ स अमेरिकन व फ्रेंच मिले जुया ब्रिटिश सरसारया न्हेंद्रः फौजयात यार्कटाउने स्वतन्त्र जुयेगुया लागी घेरा बिल । आखिरे ब्रिटिश सरकार-यात न्हासं चुइका न्यू इङ्गल्याण्ड (अमेरिका) या स्वाधीनता

स्वीकार याये हे माला वन ।

१७७६ या जुलाईया दिन (निह) संयुक्त राज्य अमेरिकाया जनताया लागी स्वतन्त्रता प्राप्त जूगु दिन खः । अनं लिपा निसै अमेरिकाय जुजुया प्रथा मतसै प्यदेँ क्को अध्यक्ष ल्ययेगु याना १७८७ व १७८९ स न्हूगु विधान दयेका गणतन्त्र स्थापना याना मुक्ति संग्रामया फल सयेका काल । अमेरिकाय जूगु थ्व क्रान्तियात विप्लव मधासे रेविलियन धाइ ।

थुखे फ्रान्सया फ्रेञ्चतयेसं अमेरिकनतयेत ग्वाहालि बिया स्वतन्त्रताया चाकुसवाः फे धुंकुगुलिं फ्रेञ्चतयेत स्वतन्त्रताया रोगं थिल । थ्व हे अनुसार फ्रेञ्चतयेसं जुजुया ताज हे फाता पुइकथं मुक्ति संग्रामया क्रान्ति शुरु यात । गुगु क्रान्ति तःधंगु हे विप्लवया रूपे हिल । उगु ताके फ्रान्से धेवा दुपिसं मो व धेवा मदुपिसं आपाः कर पुलेगु जुया अन्याय जुया च्वन । अफ्न हानं भारदार व पुरोहिततयेगु लागी कर पु हे मपूसां ल्याः मदुगु जुया च्वन, गुकिं याना फ्रान्सया जनतां स्वतन्त्रताया लागी संग्राम यायेत तत्पर जुल । उगु ईयाम्ह जुजु फ्रिप्यमहमह लुइ (Louis xiv) जनतायात भिं यायेगु ज्या खेँ भ्याः हे मिखा मब्वसै, खालि दैवी अधिकारया सिद्धान्त कथं 'जि हे द्यो, जि हे जुजु व जि हे राज्य' धका निरंकुशता क्यना राज्य याना च्वनेगु ज्या याना च्वन । थ्व राज १६४३ निसै १७१५ तक जुया च्वन । थथे जूसां अत्याचार बढे जुजुं च्वकाय थ्यने धुंका १७८९ स स्वतन्त्रताया मुक्ति संग्राम शुरु यात ।

फ्रान्सया जनतां जुजुया विरुद्धे नवायेगु स्वत व सरकारयात मनोमानी त्वःता संसद दयेका शासन न्ह्याकेमाः धका सरकारयात चुनौती बिल । थुकिया नाप नापं तःमि व चिमिया भेदभाव याये दइ मखु धका नं ख्यात । थथे जूगु सिसी तातां वृष्ण पचे याना फ्रिप्यमहमह लुइ जुजुं कर कायेगु ज्या याना हे च्वन । थुकिया परिणाम स्वरूप तमाम जनता मिले जुया पेरिशया भरसेलिस धयागु तःधंगु दरवारे वना जवर्जस्ति जुजुयात ज्वना दया खुँ कुंथेँ क्कगु क्वथाय कुना तल । हानं थथे जुइक जुइक गनं गनं १७९१ स जुजु पिने बिसि वनाः हानं क्को न्हापायार्थेँ अत्याचार यायेगु ग्वसाः ग्वल, तर सच्चा जनताया न्ह्योने जुजुया छुं चले मजुल । आखिरे व जुजु जर्मने बिसिवनेगु ता तुना पिहाँ वंम्हेसित जर्मनया सिमानाय ज्वना हल । तमं मि जुया च्वंपिं जनतां ज्वना यंका १७९३ स फ्रिप्यमहमह लुइ जुजुयात छ्येँ

त्वाल्हाइगु गिलओटिन (Guillotine) धयागु मेशिने तथा अत्याचारी जुजुया छ्येँ त्वाल्हाना ज्यान समाप्त याना बिल । थनंलि निदं तक लिपा द्वलंदः भारदार व जुजु खलःया मनु-तयेत धमाधम खाचा स्याःथेँ स्यायेगु ज्या यात, गुकियात ग्याना पुगु राज (Reign of terror) धाइ । थ्व मुक्ति संग्रामे रोवेस्पायर धयाम्ह फ्रेञ्चया नायलं यक्को ज्या याःगु खः । अयजूसां व नोयलं बेइमानीयात धका व नेतायात नं ज्यान कया बिल । थुगु समय धुंका ग्यानापुगु राज फुना सच्चा प्रजातन्त्र राज जुया लिपा १९४५ व १९४६ अक्टूबर २३ स न्हूगु विधान दयेका शासन बांलाक न्ह्याकेगु याना न्हेदेँ क्को प्रेसिडेन्ट ल्यया मंत्रीमंडल द्वारा शासन जुइगु जुल ।

चीने नं शासकतयेगु अत्याचार बढे जूगुलिं जनता स्वतन्त्रताया लागी १९११ स छगू मुक्ति संग्रामया क्रान्ति जुल, गुगु क्रान्तिया फल स्वरूप जुजु मतयेगु याना जनवरी १९१२ स गणतन्त्र स्थापना यात । दकले न्हापायाम्ह प्रेसिडेन्ट डा. सन. यात. सेन खः ।

१९१२ निसै १९२५ तक सन. यात. सेन दतले दक्षिण पाखे च्वंगु क्यान्टन राजधानी याना कुमिन्टाङ्ग अथवा जनराष्ट्रीय पार्टी स्थापना याना छुं समयया लागी शान्ति नक्सां शासन याना च्वन । थुगु हे इले माने १९१७ स रूसे आन्दोलन जुइ धुंका लिपा १९२४ स डा.सन. यात. सेन-यात रूस पाखेँ महत् वःगुलिं दक्षिण पाखे समाजवाद कायम यात । थुकिं याना कुमिन्टाङ्गया शक्ति बढे जुल व मिलथुवाः व जिमिन्दारतयेगु मिखा तःग्वल । १९२७ स दक्षिण व दथुचीने बांलाक शासन जुल । तर थुगु हे ताके कुमिन्टाङ्गया दुने नं कम्युनिस्ट विचार धारापिं छखलः पिहाँ वया च्याङ्काइ सेक नापं अलग जुयावन । थनंलि च्याङ्काइ सेक नं याङ्गज कयाङ्गया तःमि खलःपाखेँ ग्वाहालि कया नाङ्किङ्गयात राजधानी याना अलग शासन न्ह्याकेगु ज्या यात । थुगु प्रकारं कुमिन्टाङ्ग निकू जूगु कारणं याना गृह-युद्ध शुरु जुल । १९३५ तकया दुने चीने जम्मा प्यथो जुयावल । दक्षिण पाखेया कुमिन्टाङ्गे च्याङ्काइ सेकया राज जुया वन । थुके याङ्गज भेलि व दक्षिणयागु थाय्या दुने कम्युनिस्टतयेगु दवदवा फेले जुया च्वन । कम्युनिस्टतयेसं यकायक च्याङ्काइ सेकयात थ्याप्प ज्वना यंका थःथःया दुने त्वायेगु ज्या त्वःना संयुक्त जुया मिले जुया जापान नापं त्वायेत तयार जुल ।

जापानीतयेके पूरा तालिम जूषिं फौज दुगु व तुपः व फ्यू-खः आपाः दुगुलिं जापानीतयेसं धमाधम पेकिङ्ग, सङ्घाइ, नाङ्गकिङ्ग, हायंको व क्यान्टन छगू छगू याना त्याका काल । फिदँ तक त्वापु जुया आखिरे जापानीत अमेरिकनतयेगु न्ह्योने छुं हे लगे मजुया आत्मसमर्पण याये माल । १९४७ स चीनयात जापान पाखेया भय तना वन । परन्तु चीनियातये थःथःया दुने कुमिन्टाङ्ग व कम्यूनिस्ट चीनया त्वापु द हे दनि । कुमिन्टाङ्गयात अमेरिकां व कम्यूनिस्ट चीनयात रूसं पचिना धमाधम स्वतन्त्रताया संग्राम शुरु याकल ।

कम्यूनिस्ट चीन पाखे माउत्सेतुंग थेन्याम्ह नां जाःम्ह नेतां न्येन्यागु करोड जनताया रक्षा याना आखिरे मुक्ति संग्रामयात सफल याना सच्चा प्रजातन्त्र स्थापना यानां हे त्वःतल । १९४६ सितम्बर व १९४९ दिसम्बर २५ स विधान दयेकेगु ज्या जुल । अनं लिपा २० सितंबर १९५४ स गणतन्त्र चीन (People's Republic of China) धका घोषणा याना प्यदँयुं छको गणतन्त्र चीनया चियरम्यान (सभापति) ल्यया बांलागु शासन जुइगु जुल ।

१२१५ स इङ्गल्याण्डे फिस्विंगू शताब्दी भारदार (Nobles) त मिलेजुया जुजु जोनयागु अत्याचार पनेत जुजुयात करं हे महास्वतन्त्रता पत्रे (Magna Carta) सहि तये मायेका बिल, गुगु पत्रे विना कसुरं सुयागुं धन काये मडु व कसुर साबित मजुइकं ज्वने मडु आदि च्वया तःगु दु । थनंलि बुलहुं बुलहुं पार्लियामेन्ट (संसद) द्वारा शासन जुयेगु ज्या शुरु जुजुं वन । हानं चार्लस प्रथमं थःत धेवा माल धायेवं लोकसभाय (House of common) कर कायेत पेश याइगु तर पास जूसां मजुसां कर कायेगु ज्या मत्वःतुसैं याना हे च्वन । प्यदँ तक मट्टिक जुजुखलः व जनताया दुने मुक्ति संग्राम शुरु जुल । आखिरे चार्लस प्रथमयात १६४९ स छयौं त्वाल्हाना यमपुरी छ्वया बिल । थनं लिपा जुजु दुगु मुलुके नं फिदँ तक गणतन्त्रया अनुभव यात । ओलिभर क्रमवेलयात अध्यक्ष याना जनता योगु कथं शासन बांलाक यात । थ्व शासन क्रमवेल सी धुंका अन्त जुल । थ्व धुंका चार्लस द्वितीय नीन्यादँ तक जुजु जुल । अनं लिपा वया हे किजा जेम्स द्वितीय जुजु जुल । थ्व जुजु जेम्स द्वितीय मनोमानी शासन यायेगु ग्वसाः ग्वल, परिणाम स्वरूप रक्तपात मजुगु विप्लव (Bloodless Revolution) १६८८ स जेम्स द्वितीयया विरुद्धे जुल । थज्यागु विप्लव जूगुलिं याना जेम्स द्वितीय फ्रान्से बिसि वन । थुखे जुजुया गद्दी विलियम

प्यतुत । संसदं (Parliament) दयेकूगु कानून माने याना शासन यायेगु ज्या जुल । विलियमया पाले निसैं इङ्गल्याण्डे वैधानिक राजतन्त्र स्थित जुया सच्चा प्रजातन्त्रया जः वल ।

जापानीतयेगु स्वतन्त्रताया मुक्ति संग्राम धार्थे हे गजपगु खः । सच्चिदँ न्ह्यो जापाने भी थाय् जुया वंगु राणा शासनथे प्रधान मंत्रीया मनोमानी शासन जुइगु जुयाच्वन । १६६८ जापान स्वतन्त्र जुयेत खुब कोशिश याःगु खः । अंग्रेज, अमेरिका, फ्रेन्च व जर्मनी आदिया ग्वाहालि कया आखिरे नीन्यादँया दुने न्हूगु जापान याना बांलाका काल । जापानीत उस्त त्वाये मयोगु जुयाच्वन । वं हानं मिकाडो जुजुयात सूर्योया सन्तानथे भाःपाः च्वन । वयागु हे नामं राज जुइगु जुयाच्वन । उगु ताके पार्लियामेन्टया शक्ति नं तच्चतं मडु । १६६८ थ्व जापानं प्यखेरं च्वंगु देश नापं देखासिकि याना धमाधम जहाज, मोटर, कलकारखाना दयेका उन्नत याना हल । जापानं लिपा जःखःया देश त्याका पूर्ण स्वतन्त्र यायेगु ग्वसा ग्वल । विदेशया पञ्जां मुक्त जुयेत चीन, कोरिया, होनोलु, बर्मा, आसाम आदि थासे हमला यायेगु स्वत । अन्तिमे १९४५ स जापाने निगो एटम बम्ब कुतुकुगुलिं जापान चकनाचूर जुल । थुगु प्रकारं अमेरिकनतयेसं टोक्योयात चकनाचूर याना बिल । थनं लिपा जापानीत त्वाये गाका हैरान जुया २७ अप्रैल खुन्हु छगू न्हूगु क्वाँतं सच्चा प्रजातन्त्रया शासन यायेगु यात व अबले निसैं २७ अप्रैल खुन्हु दँ दसं स्वतन्त्रताया मुक्ति दिवस माने याना स्वतन्त्रताया चिं क्यना वया च्वंगु दु । जापान आखिरे आपार्थे याना त्वाःजक त्वाना उन्नति जुया वल । न्हापां १८८९ सने नायः काउन्ट इटोया अध्यक्षताय् तयार जुइ धुंकूगु विधानयात बांलाक विचाः याना हानं माःगु कथं संसद नं दयेका जापाने बांलाक शासन जुइगु जुल ।

मुक्ति संग्राम सिधये धुंका प्रथम महायुद्धं लिपा जर्मने १९१९ सने वेमर विधान दयेका गणतन्त्र स्थापना यात । तर थ्व गणतन्त्र बांलाक स्थिर मजू । लड़ाइ याना लिहाँ वपिं सिपाहितयूत न्हूगु जर्मनया सरकारं बांलाक ज्या बिये मफुत । १९३२ स ख्वीगू लाख मनु ज्या मदया न्या छटपटे जूथे छटपटे जुल । थुखे जर्मनीत फ्रेडरिक दि गूटया मार नये धुंकूपिं जनतां हिटलरयात नायः माने यात । हिटलरं समाजवादी पार्टी स्थापना याना । १९३३ स हिटलर चान्ससेलरनं (प्रधान मन्त्री) जुल । लिपा हिटलरया पार्टीयात नाजि पार्टी धाइगु जुल । थ्व नाजि पार्टी तःधंगु

पाटि जुल । थ्व नाजिया विरोधे सुनां नं नवाय् मदइगु याना बिल । हिटलरं पूर्ण स्वाधीन जुयेगु लागी हानं लडाइ यायेत तयारी यात । १९३९ स द्वितीय महायुद्ध शुरु जुल । हिटलरं पोल्याण्डे हमला यात । अनं लिपा १९४० स जर्मनं डेनमार्क व नर्वेसे हमला यात । अंग्रेज व जर्मनया त्वापु धमाधम जुयावन । थुकिं जर्मनया यक्को नोक्सान जुल । हानं १९४४ स रसियनतयेसं जर्मनीतयेत पितिना छ्वत । आखिरे हिटलर नं सित । अले मइ १९४५ स जर्मनं एकाएक आत्मसमर्पण याना मुक्ति संग्राम त्वःता सभ्यता यायेगु पाखे लगे जुया जनतन्त्रया लं काल । जर्मने ८ मे १९४५ स पूर्व कम्युनिस्ट व पश्चिम प्रजातन्त्र जुल ।

टर्कियात धार्थेया प्रजातान्त्रिक टर्कि याकूमह मुस्ताफा कमाल एटरक खः, गुम्हेसिनं टर्की राष्ट्रीय पार्टी स्थापना यात । १९२३ स मुस्ताफा कमाल न्हापांया प्रेसिडेंट जुया गणतन्त्र स्थापना याना सच्चो जनतन्त्र स्थापना याना वन ।

१९४७ सनं न्हापा न्हापा अंग्रेजं कत्यला तःगु भारत स्वतन्त्र यायेत अंग्रेजया विरुद्धे त्वायेत १८८५ स मि० आलन धाम्ह मनुखं बम्बइस कांग्रेस स्थापना यात । कांग्रेस-या मूलगु उद्देश्य भारत स्वराज कायम यायेगु खः । कांग्रेस-यात भिंगु लं क्यना यंकूमह महान नेता महात्मा गांधी खः । गुम्हेसियागु बलं १९४२ निसै १९४५ तक 'क्रिट इण्डिया' या आन्दोलन पिक्या अंग्रेजया विपक्षे मुक्ति संग्राम शुरु यात । कांग्रेसया नायः मेम्ह कूमह पं० नेहरू नं स्वराज हयेत गाक्कं मेहनत यात । आखिरे जनताया बलं कांग्रेस-या परिश्रमं मुक्ति संग्राम सफल जुया १९४७, अगस्त १५

खुनु स्वाधीन जुल । १९५०, जनवरी २६ सोमवार खुनु गणतन्त्र कायम याना न्यादेँ क्को राष्ट्रपति ल्ययेगु याना मन्त्रिमण्डलात्मक शासन जुया सम्पूर्ण प्रभुत्व सम्पन्न लोकतन्त्रात्मक गणराज्य स्थापना जुल ।

नेपाले जूगु मुक्ति संग्रामया खँ सकसिनं स्यूगु हे खँ खः । थथे कि न्हापां श्री ५ त्रिभुवन भारत दूतावासे शरण वनेगु व थुखे कांग्रेसं मुक्तिसेना पाखें मुक्ति संग्राम याकेगु गुकिया फल स्वरूप २००७ साल फा.गुन ७ गते राणाशासनं मुक्त जुया प्रजातन्त्र दुहाँ वल ।

थुगु हे प्रकारं संसारया कुंकुलामे स्वतन्त्रताया मुक्ति संग्राम जुयावन । मुक्ति संग्रामं याना प्रत्येक देशे स्वतन्त्रताया जनतन्त्र दिवस माने याना च्वंगु दु । गथे कि आर्जेटाइनाय् २५ मे १८१० स, मेक्सिकोय १४ सितम्बर १८१०, बेल्जियमे ४ अक्टूबर १८३० स, युगोस्लाभिया २९ नवम्बर १९१५ स, फिनल्याण्डे ६ दिसम्बर १९१७ स, जेकोश्लोभियाय २८ अक्टूबर १९१८ स, पाकिस्थाने १४ अगस्त १९४७ स, स्पेन १४ अप्रैल १९३१ स बन्धनं मुक्त जुया स्वाधीन जूगु दिन खः । अथे हे आस्ट्रेलियाय् २६ जनवरी, बर्माय् ४ जुलाई, क्यानाडाय् १ जुलाई, सिलौने ४ फरवरी, इन्डोनेसियाय् १७ अगस्त, इजरायल ३० अप्रैल, फिलिपाइन ४ जुलाई, स्विजरल्याण्डे १ अगस्त, इयामे २४ जून, नेपाले फाल्गुन ७ गते, नेदरल्याण्ड ३० अप्रैल व नरवे १७ मे आदि आदि दिन खुन्हु थःथःगु थासे मुक्ति संग्राम-या स्वतन्त्र दिवस (जनतन्त्र वा प्रजातन्त्र दिवस) माने याना च्वंगु दु ।

स्वफात ई

[कत्रिया खास नां ला 'थियोडर कश्मिच तितरनिकोव' खः, तर वेकलं 'थियोडर सोलोगोव' या उपनामं साहित्य साधना याना दिल । थ्वेकः कवि जक मखु, अपितु कूमह नां इम्ह उपन्यासकार नं खः । थःगु जीवने वोगु तःतधंगु समस्या, गरीबी जीवन आदि नाप संघर्ष याना साहित्य क्षेत्रे पिहाँ भाम्ह खः । थ्वेकःया मां कूमह भ्वातिं व बौलाकां स्वीथाय् ज्या याना जीवन पालन याना च्वंपिं खः । उकिं थ्वेकःया कृती जीवनया समालोचना दु, प्रगति पाखे न्हावनेगु आह्वान दु । थ्वेकःया जन्म सन् १८३१ व मृत्यु सन् १९२७ जुल । आधुनिक रूसी साहित्ये थ्वेकःया छगू प्रमुख व्यक्तित्व दु ।

—अनुवादक]

मनू छम्ह सरासर वना च्वं च्वंगु,

थ्वैक ई फात । स्वको तकं । व हे छगू थासे ।
व मनू वना छ्वत । ईपातःत अन हे च्वन । अले छपातलं धाल—“भी थन तर व मनू मन्त !” अले मेम्हस्यां धाल—
“व वने धुंकल ।” अले हानं मेम्हस्यां धाल—
“थुलिया लागी व थन वोगु—भीत थन तया थकेत । मनूतय् जिन्दगीया भी ज्या जक । व वने धुंकल । तर भी च्वना हे च्वना तिनि ।” अनुवादक—ईश्वर रंजितकार

सम्बुद्ध-शासन

अनु०—भिक्षु अनिरुद्ध

[वंगु २,५०० दैया जयन्ती व खुगुगु संगायनाया सफल-समाप्ती शासन रक्षार्थ स्थविरवादया स्थविर व महास्थविरपित (आःया भूतपूर्व) प्रधान मंत्री ऊ. नुं याना दीगु निवेदन, गुकियात किं विनय-विनम्रता पूर्ण सुभावा वा निर्देशन-निहित शासन-पुत्रपिनि निति प्रेरणा व प्रोत्साहन नं धया दी फु । निवेदने पदला-लित्य मद्, शब्दालंकार आदि मद्, अपितु अजागु धार्मिक शास्त्रीय शब्द तित्तुतिना तःगु दु, गुगु छगुछगु शब्दे अन्तरकथा दु, अजागु कोमलता द्, गुकिं वेकः-यागु 'नु' (=नायू) नां सार्थक याः ।] —सम्पादक

खुगुगु संगायना व २,५०० गुगु जयन्ती महो-स्सवे बिज्यापिं स्थविर एवं महास्थविर भन्तेपिं, सुप-टिपन्न आदि गुंगु संध गुणे विश्वास व्याका आदर-पूर्वक गौरव पूर्वक निवेदन याना च्वना—

त्रिलोक-श्रेष्ठ तथागतया अनुपादिसेस निर्वाणं लिपा वसपोलं तथा थका बिज्यागु शासनया आयू न्याद्वःदं खः । न्याद्वःदं तथा थका बिज्यागु नं थुलिया दुने मुक्त जुइ योग्यपिं वेनेग्य सत्व प्राणीपिं फुकं क्लेशं रहित जुया मुक्ति अर्थात् निर्वाण साक्षात्कार यायेया निति खः । तथागतं तथा थका बिज्यागु शासन आयू मध्ये वने धुंकूगुयात अतीतशासन धाइ, बाकि दनिगुयात अनागतशासन धाइ । अतीत शासन बर्मी संबत् १३१८ (ने० संबत् १०७६) या स्वांया-पुन्ही तकं नीन्यासः दं वन । उकिं आः थ्व स्वांया-पुन्हीयां लिपाया पारु निसै २,५०० सःदं तकया अनागत शासन ल्यं दनि ।

थथे थ्व स्वांया-पुन्हीसं बुद्ध-शासनया आयू वच्छि फुन धाइगुलिं आः भूमं ल्हास जुया लोप जुया वनी ला धका संगायना याये न्ह्यो जित शंकां तसकं शोक व दुःख अनुभव जूगु खः, गथे संसारयात तुयू जः बिया लुमुका बीम्ह सूर्य बान्हि फः मपूतले जक भूमं थिना वइगु व बान्हि फः-पुलेवं क्रमशः तेज कम जुया वनीगु खः । उकिं बुद्धसम्बत् २४९८ या स्वांया-पुन्ही खुनु संगायना याना । अले संगायनाया प्रथम सन्निपातं निसै थ्व अन्तिमगु न्यागूगु सन्नि-

ऊ. नु

पाते तकं बर्मा, लंका, श्याम, काम्बोदिया, लाओस न्यागु थेरवाद राष्ट्रं बिज्यापिं लज्जाकामी शीलवन्त भिक्षुसंघपिं स्वद्वलं मयाक दर्शन व पूजन यायेगु सौभाग्य प्राप्त जूबले जिगु चित्ते श्रद्धां भयु बिल, हानं न्हापाया चिन्ता व शोक जक तना वंगु मखु, अनागत बुद्ध शासन हे बान्हि फःपुले धुंकूगु सूर्यथे मजूसे नकतिनि लुया वःम्ह सूर्यथे थिगु, वृद्धि जुया वःगु—वइगु खनीसा धका तसकं हर्ष जुल, उल्लास जुल ।

वीर जुजुपिं व शीलवान, प्रज्ञावान, (अकुशल कर्म) लज्जालु, विनयी भन्तेपिनिगु संयुक्त प्रयासं जक याये फइगु खुगुगु महाधर्म संगायना बांलाक सफल जुल, सिद्ध जुल । उकिं याना न्यागू निकाय ग्रन्थ सह त्रिपिटके शब्द व्यंजन परिपूर्ण एवं परिशुद्ध जुया परियत्ति सधम्म शासन बांलाक परिशुद्ध जुल धका विश्वास ब्याका उत्साहित जुया, अत्यन्त प्रसन्न जुया ।

प्रथम, दुतीय व तृतीय संगायनाय् अधर्म, अविनय, मिथ्यादृष्टिगु कल्पनादि विनाशकारी तत्व विनाश याना धर्म विनयं युक्तगु सम्यक दृष्टिगु सम्यक विचारयात जक धर्मया मूलभूत वस्तु यायेगु तःधंगु शासनिक-कर्म याना वःथै तुं थ्व खुगुगु संगायनां नं वर्तमान समये दया वया च्वंगु अथवा दया वये त्यंगु अधर्म, अविनय, मिथ्यादृष्टिगु कल्पनात विनाश याना छ्वया धर्म विनयं युक्तगु सम्यक दृष्टिगु कल्पना वृद्धि यायेगु भीगु सम्बुद्ध शासने क्कू तःधंगु ज्या रूपे स्वीकार याःसा सम्बुद्ध शासन आःयासिकं अपो वृद्धि जुया वइ ला धयागु विचार लुया वयाच्चन । हानं प्रतिपत्ति सम्बुद्ध शासन चिरस्थाइया नितिं शासन भार वाहक जुया बिज्याःपिं भिक्षुपिसं व जनतापिसं पालन मयासे मगाःगु धर्म विनयं युक्तगु आज्ञापत्र क्कू नं खुगुगु संगायनाय् बिज्यापिं भिक्षुसंघपिनिगु अनुमति अनुसार प्रकाशित यायेत अलग मेगु हे क्कपौ पौ द्वारा भिक्षुमहासंघ सभायात विन्ति याना तयागु दु । हानं मेगु छता खँ स्वंगुगु संगायनाय् अन्ते बुद्धधर्म प्रचारार्थं गुंगू राष्ट्रे गुंगू थासे धर्मदूत छ्वःथै तुं शासनया वीर-पुत्र शिक्षाकामी लज्जालु, विनयी महास्थविरपिं नायः याना धर्मदूत मिशन थ्व संसारया कुंचा कुंचाय् थ्यंक्क छ्वया बिज्याःसा शासनया वृद्धि भं जुइ धका जिं विश्वास याना च्वना ।

थुजागु अनेक शासनिक कार्य सिद्ध याये अःपु मजू । गुकिं थ्व अत्यन्त याये थाकुगु ज्या सिद्ध मज्जले यानावं थंका च्वनेत छता गुण मदयेकं मगाः । व खः, परस्परे फूट मजूसे समगिग जुया सकलें छम्हथे जुया बल्लाका च्वनेगु । बुद्ध संबत् २४९८ निसै जूगु थ्व स्वंगुगु संगायना व २,५०० सः दै पूण जूगु निमित्तं जूगु थ्व महोत्सवे गुलि भिक्षुसंघ व जनतापिं थवं थवे भेदभाव मदयेकूसे समगिग जुया वःगु खः, उजागु समगिगभाव न्हापा न्हापा गबलें हे खने मदु धका धायेगु थाय् दु । उकिं भीसं थ्व थःगु ल्हाते वये थुंकूगु समगिग-शक्तियात जग रूपे तया च्वे धयाथै अधर्म, अवि-

नय, मिथ्या दृष्टिगु विचारधारा व चिन्तनायात हां नापं लिना वांछ्वया धर्म विनयं युक्तगु सम्यक दृष्टिया धर्म वृद्धि यायेगु व अनागत सम्बुद्ध शासन परिशुद्ध रूपं चिरस्थाइ यायेगु आदि आपालं उत्तम उत्तमगु ज्या याना बिज्याइगु स्वये दइन धयागु आकांक्षा सकमिगु हृदयं याःगु दु । थुकथं ज्या याना थंका बिज्यायेगु बर्मा राष्ट्रया सकल संघपिनि कर्तव्य खः थुकिया नितिं 'संघ न्यायालय' वा महासंघ सभा क्कू दयेकेगु निश्चय याना बिज्याःसा बर्मा सरकारं माःगु तक सहायता बीत तयार जुया च्वंगु दु ।

हानं मेगु खँ, आः थ्व खुगुगु संगायना व २,५०० दै सम्पूर्ण जूगु महोत्सवं प्रत्येक थेरवाद देशं बिज्याःपिं भिक्षु-संघपिं क्कू चित्तपिं जुया भेदभाव मदयेक मिले जुल । थ्व एकतायात भंग मयासे सम्बुद्ध-शासन सम्बन्धी छुं ज्या परे जुइबले न्यागू थेरवाद राष्ट्रया भिक्षुपिं सकले मिले जुया माःगु ज्या याये फयेकेत न्यागू थेरवाद देशया नं क्कू महासंघ सभा दयेकेगु अत्यन्त आवश्यक जू । थ्व न्यागू देशया महासंघ सभा दत धाःसा उकियात माःगु तक सहायता बर्मा सरकारं बांलाक बीगु निश्चय याना च्वंगु आदर पूर्वक गौरव पूर्वक भिक्षुसंघपित निवेदन याना च्वना ।

त्रिपिटक सम्बन्धे मेगु क्कू विशेष विन्ति याये माःगु दु । आः थ्व सफू गुगु मंगल दानोत्सवे त्रिपिटकया लागी गुगुं त्रिपिटक मदुगु विहारयात गुगुं देश वा प्रान्तया जनतां वा ओफिसरपिसं, गुपिसं ग्रन्थधुर व विपस्सनाधुर निताय् क्कूली उद्योग याना च्वंगु दु, धया हल धाःसा त्रिपिटक पाली दान बी योग्य ठहरे याना क्कू सेट पाली त्रिपिटक बर्मा सरकारं दान याये फइ धयागु खँ नं ल्हाः जोजलपा आदर पूर्वक संघपिन्त विन्ति याना च्वना ।

‘नारी अंक’

‘धर्मोदय’या गुण-ग्राही ग्राहक व प्रेमी पाठकपिं आपालं ‘नारी अंक’ या प्रतिक्षक, उत्सुक व जिज्ञासु जुया दीगु दु । तर दुःखया खँ खः, आवश्यकीय साधन मध्ये नारी-समाजयात त्वःगु नारी-पक्षयागु रचना माक्क ममुनि-गुलिं थुबले पिहाँ वइ हे धाये मफया च्वन । जिमिगु प्रयत्न नारीयात ध्वाना च्वंगु मखु, स्वयं थः न्ह्याना च्वंगु ‘वा वा’ धया च्वंगु मखु ‘वये वये’ धया च्वंगु, अले बिच्चे वया च्वंगु पंगल वं स्वयं क्यंगु क्यना च्वंगु क्यनेगु पाखे हे क्वल्लू । छु नारी-समाजं, विशेषतः लेखिकापिसं आः ला थुखे पाखे ध्यान तयां याकनं थःथःगु रचनां छ्वया हया दी ला ? —सम्पादक

श्री चन्द्रबहादुर शाक्य

प्रतित्य-समुत्पाद्

से० महुराप्रसाद प्रधान, तानसेन

पूर्व, पश्चिम, उत्तर व दक्षिण दिशा प्यंगू दुधें बौद्ध-तीर्थ-स्थान नं लुम्बिनी, बुद्धगया, सारनाथ व कुशीनगर प्यंगू दु । वर्थे हे काशी, जगन्नाथ बद्रि व केदारनाथ नं प्यंगू दु । शायद थथे प्यंगू प्यंगू, प्यंगू प्यंगू मिले यायेगु छन्हु मनूतयेत भि, ज्यू नापं बांला व हिंसि दु नं जुया वने धुंकल ला धयागु जित अनुभव जू । थन भी नेपाःया चतुर्थनाम प्रथम-प्रयास रूपे छवया हया च्वना ।

(क) स्वयम्भू भगवान, नमोबुद्ध भगवान, खास्ति भगवान व सको भगवान (ख) श्री लोकनाथ, श्री त्रिलोकनाथ, श्री आदिनाथ व श्री मठेन्द्रनाथ (ग) बुंग करुणामय, चोबहाः करुणामय, जनबहा करुणामय व नाला करुणामय (घ) आकाश भैरव, पचली भैरव, तिका भैरव व बाग भैरव (ङ) सूर्य विनायक, जल विनायक, अशोक विनायक व रूप विनायक, (च) दक्षिणकाली, स्वेतकाली, रक्तकाली व भद्रकाली (छ) चांगु नारायण, इचंगु नारायण, शेष नारायण व विसंखु नारायण (ज) बखुसरस्वति माजु, ल्हासाया सरस्वति माजु, साखोना सरस्वति माजु व बार सरस्वति माजु (झ) अग्निपुर, पातापुर, शान्तिपुर व वायूपुर (ञ) बेनराज, ध्वजराज, खंगराज व चैत्यराज (ट) तःदहँ, सिलुदहँ, यंकिदहँ व मणिचूड़ दहँ (ठ) फुलचो, सिफुचो, धिलाचो व जामाचो (ड) श्रीघः, नघः, पूर्णघः व न्हूवः (ढ) भुयूख्यो, बुढांख्यो, तिनिख्यो व ज्यावल्लिख्यो (ण) थँहिटी, कोहिटी, असँहिटी व नाराँहिटी (त) कान्तिपुर, ललितपुर, भक्तपुर व कीर्तिपुर (थ) कुसुबियालाङ्गि, मंजुश्रीलाङ्गि, कमलाङ्गि व तंलाङ्गि (द) कोहिटी पाः, चलं पाः, खोल्चो पाः व ताक्सी पाः (ध) जनबहा द्यो, चोबहा द्यो, चाकबहाः द्यो व गलयाः द्यो (न) लवंथूर, पूचथूर, त्यताथूर व इबही थूर ।

थथे प्यता प्यता दया च्वंगुली मेमेगु छुं हे भीसं मखंसां प्रतिस्पर्धा छगू अवश्य खं । यै तःगः गँ दुधें यले व ख्वपे नं हुगु भीसं स्यू । अले ख्वपे थःगु शालीकया थौं तये धका संबले जयप्रकाशं न्हैपने खांपुया हःपिनि पाखें रणजितया त्वहँ थां स्वत्वाः थला ब्यूगु नं स्यू । थुकिं अतिरिक्त भी अनेक पर्व दु, गुखुनु प्यंगः थूर सीकः वनेगु, प्यमह गणेश सीकः वनेगु छन्हुं हे याइ । बह आः भीके थुजागु पाखे जिज्ञासा मह जुजुं वना च्वन । यद्यपि थुकिं नं छुं न छुं भीत थुजागु वस्तु अवश्य प्राप्त जुइ फु, गुगु भीत माला च्वनीगु खः ।

प्यता प्यता]

न्हापां 'अचेत चैतन्य' सनी छुं छुं भती भती 'स्पंद' याथाय जुई 'चैत्य' बने जुई अले गती । वस्तुया ज्ञानकालेसं 'अहं इन्द्रियता' बुई अनंली 'वस्तु' सत्यथे 'संस्कार' बल्लानो वनी । संस्कारं हे चीना लाना 'विज्ञान' ब्वया ख वनी विज्ञानं हे केना बोना 'नाम-रूप' थ्यनी-च्वनी । नाम-रूपे खनी खसा 'षडायतन' न्ह्यने वई 'षडायतन' जुया मुना 'स्पर्श' ज्ञान अले जुई । स्पर्श वेदना जुई 'वेदना' अनुभव अले अनुभवं हया तृष्णा, 'तृष्णा' तिति न्हूबले । तृष्णां तुं सिक ज्वंगुलिं 'उपादान' अनसं वल उपादानं ज्वना हेतुं संसारे हानं चाहिल । संसार धागु हे 'जन्म' जन्म हे वृद्ध नं जुई शरीरं हे जुया च्वंगु रोग व्याधी गुली गुली । अनेकौं दुःख संसारे 'मृत्यु', 'शोक', 'भय' जुल थ्व फुक्कं राग द्वेषं हे 'अविद्या' मोहनं जुल । थ्व जालं हे प्येना बीमह विशुद्ध बुद्ध ज्ञान खः महु छुं लंपु न्हें मेगु—भगवान् सुगतं कन ।

[५२८ पेजया ल्यं]

वा धर्म आघाट मयाना गुकिं राष्ट्रीय विकाशे मपं, अपितु आदर सह सुरक्षा व्यवस्था याना तयागु दु धका क्यनेत वा नापं छुं सन्देश कायेत थेरवादी भिक्षुपित सतकलं छुं आश्चर्य चाये माःगु महु । बह आश्चर्य हे जक मखु खेदया नं खँ खः, थुकी व्यक्तिगत रूपं चुनाव याना नं यःयःगु देशया जक सःतूगु ला वा एशियाई थेरवाद देशया हे प्रतिनिधि सःतूगु धैगु खँ तुसिं सी महु, भांटां सी महु । छायकि आसाम, चट-ग्राम, बंगाल तोप्यूगु दु, बर्मा ला शायद बर्माय् मिले जुया वन जुइ फु । लंका, श्याम, काम्बोडियाय् नं भारते च्वंच्वंपि तु वंगु खः । उकिं निमंत्रणाया रूप प्रतिनिधिया रूप पंचक्राःथे खः । अयनं हर्षया खँ खः, नेपालया भिक्षु अमृतानन्द स्थविरयात वःगु निमंत्रणाय् भिक्षु अश्वघोष विज्यात । जिमिगु शुभ कामना नापं आशा दु, चीनया आमंत्रणानुसार वंपिं थेरवादी भिक्षुपिसं आपालं अन स्वया कं वइ, थःथःगु बिया न्यंक वइ । तना च्वंगु जुइका वइ, त्वमना च्वंगु लुमंके बिया वइ । अस्तु

[५२७]

सम्पादकीय

संस्कृति व सभ्यताया सेतु छुना देशं देश सत्तिका बीगु वा सन्बन्ध स्थापना याना बीगु, कला साहित्य निर्माणे सहायता व सहयोग बीगु ज्या बौद्धधर्म धर्मदूत मण्डल छवयेगु, पर्यटक जुया प्रचार व प्रसार यायेगु योजना-काल दुने सर्वाधिक रूपं यात । थ्व खँ एशियाइ एकत्वभावं धाइ, अले कन्है कंसया अम्ह जुइगु अन्वेषण थुकिया निर-अपवाद निर्णायक जुइ । तापाक क्वाय् भाइ दी; नेपाल, ल्हासा व चीनया सम्बन्धे प्राचीनता, व विशेषताय् भी भन्दिल भन्दिल भिप्यसःदं पुलांम्ह भृकुटीया व हृदययाके जक न्यना दिसँ, गुगु हृदयं भगवान बुद्ध हे कोस्यालि रूपे यंकल । अम्ह न्हां-वना ल्हासा नेपाःया निति, नेपाः ल्हासाया निति छु खः धका धया च्वनेगु ला निम्हसिगु इतिहास पुत्तू पुइका च्वनेगु जुइ । ल्हासा व नेपाः थुलि सत्ती कि भारतं समेतं नेपाल-कलाया प्रत्येक रेखां नवाःगु मूर्तियात तिब्बतीन आर्टे धका अंग्रेजीं प्रदर्शनी थौं तकं परिचय बिया च्वनी, वस्तु संग्रहालये च्वया तइ । उकिं वर्तमाने छुं प्रकारया सन्धी जूसा थुजागु पूर्व इतिहासं ब्वःमबी कथं जुइमाः ।

भूतया भि अनुकरण यायेगु, मभि पाखें भिगु आदर्श कायेगु वर्तमानं यायेमाः । भीसं गुलिखे थःगु खँ थमं त्वमंके धुन । उखुनु चीनं लिहाँ भाःम्ह कवि-केशरी चित्तधरजुं हे धया दिल, गुम्ह सांस्कृतिक प्रतिनिधि मण्डलया क्मह सदस्य जुया भाःम्ह खः, 'अरनिको ल्हासाय् वना, चीने वना चीभाः दयेकल, मंजुश्री जिमिथाय् वल आदि क्ता नित खँ जक ल्हाना च्वनागु ला अन थ्यंबले नमोबागी ब्वना च्वना-गुथें ताल ।' देशया राजनैतिक परिस्थितिं मध्वायेव थःगु संस्कृति, सभ्यता, कला अम्ह भाषायात स्मेतं म्हमसिया च्वनी । उकिं आः गबले गबले भगवान बुद्धया विचारं प्रभावित विदेशया जनता नाप लाइ, अबले भीत बन्धुपिनि सम्पर्के थ्यंथें अनुभव जुइ । भीपिं मध्ये बर्माय् वना जिपिं शाक्य धायेव बर्मी जनतां तुरन्त धाइ, नेपाले नं शाक्यत दु ! अले जनश्रुति सृत्रं चिना गुलिसिनं धाइ, भी दाजु किजा खः । मेगु गनं देशे लुखाय् सिंहपाः तथा तःगु खनी, भीत थःगु बहाःबही लुमनी । हर्षया खँ खः, आः अन्तरराष्ट्रीय सम्पर्के वयेत वनेत भी देशं देश-देश नाप कुलि च्युच्युं वया-च्वन । हानं प्यंगुगु विश्वबौद्ध सम्मेलनया तयारी जुया च्वन ।

संस्कृति-सभ्यताया सम्बन्ध, कला-साहित्यया निर्माण द्वारा बौद्धधर्म मैत्री-सम्बन्धया विस्तारं लिपा थौं अहिंसा-सन्देश रूपं मैत्री-सम्बन्ध अन्तरराष्ट्र व्यापी यायेत सना-च्वन । अणु-युद्ध विभीषिकां बचे यायेगु, हिंसात्मक लँपु तोता शान्तिया लँपु ज्वनेगु, मनोवैज्ञानिक रूपं नैतिक-निर्माण यायेगु शिक्षा रूपे बुद्धया उपदेश ग्रहण यानावं वयाच्वन । भारतीय विदेश-नीति बुद्धया अहिंसा नीती धाले जुल । व हे पंचशीलया आधारे क्गू देशया मेगु देश नाप दौत्य सम्बन्ध स्थापना जुजुं वल ।

बौद्धधर्म न्हाबलें परस्पर प्रेम यायेगु, मैत्री तयेगु सद्-भावनाया प्रचार याना वयाच्वन । वं गुगुं देशे वना अनया राजकाज चले यायेगु ताः मक्यं । वं गन गन वन, अन अनया जनहितकारी परिस्थिति व प्रवृत्ति पाचिना कया प्रगतिवाधक विनाशकारी मनोवृत्ती हे जक परिवर्तनया चेष्टा यात । थ्व हे कारणं बौद्धपिं वंगु देशेयापिं जुइ फत, व देशेयापिं बौद्धत जुइ फत । अन्यथा बौद्धधर्मया नं वहिष्कार याका च्वने मालीगु, कानून द्वारा बौद्धधर्मया प्रचारकपित पितुंका च्वने मालीगु । संतति समये नं थुजागु धर्मया नामे जुया च्वंगु कु-प्रयासया नमूना दु । मध्य भारतया राज्य सरकारं किश्चियन मिशिनरी इन्क्वायरी कमिटि दयेका गां गामे चाहिकल । कमिटि स्वसः पन्नां मयाक संसारे प्रभुत्व जमे यायेगु दुनेया नीति, पिनें ध्यबां क्चिना अस्पताल शिक्षालय आदि चायेका च्वंगुया रिपोर्ट पेश याःगु दु । वर्तमान नेपाले नं थ्व दुर्गण पैले थ्व मजु । हाकुगुं दुने सिबे पिने गथे पोखरा तानसेन आदी थासे अस्पताल चायेकेगु नाप नापं मस्तेत छुं न छुं बिया गदया प्रार्थना याका हयेगु शुरु याःगु सः दु । नेपालया पर्वताञ्चले मं पूर्व इतिहासं चर्च स्वये धुंकुगु दु, म्हुगु दु । अन्यथा नेपाल नं भारत नाप नापं मुक्ति संग्रामे त्वाये मालीम्ह ला छू छू ! हिन्दुस्तान व पाकिस्तान याना व्यूथें गोर्खाली व नेवाः याना बीगु ला छू छू !! हानं संसारे धर्मया नामे बौद्धधर्म क्गू हे जक दु, गुकी समाजया प्रगतिवाधक तत्व दक्क लिकायेबले वयात न्याःम्ह सी लिकया बीगुथें जुइगु खः । क्वाय्कि वं ईश्वर माने मयाः, ग्रन्थ प्रमाण माने मयाः, आत्मा माने मयाः । वर्ग, वर्ण, लिंग भेद मतः । उकिं समाजवाद चीनं हानं क्को बौद्धत सःता जिमिसं थुजागु जन-विश्वास

[ल्यंगु ५२७ पेजे]

समाचार

रंजना सिनेमा हले प्यंगू विश्वबौद्ध सम्मेलन सम्बन्धी सभा

यें, भाद्र १० गते । थौं धर्मोदय सभायागु तत्वावधाने आगामी कार्तिक ३० गते निसैं नेपाले प्रारम्भ जुइगु चतुर्थ विश्वबौद्ध सम्मेलनयात कया स्थानीय रंजना सिनेमा भवने शिक्षामंत्री श्री बालचन्द्र शर्मायागु सभापतित्वे ङ्गू सार्वजनिक सभा जुल ।

सभाय् उपस्थित सकल भाजु मयेजुपिन्त स्वागत याना धर्मोदय सभाया उपाध्यक्ष श्री चित्तधर हृदयजुं धयादिल, “श्री नेपाःयाम्ह हे ङ्गू कायमचा भगवान बुद्धं कना थका बिज्यागु उपदेश थौं संसारं अत्यन्त श्रद्धा व आदरं ग्रहण याना च्वन । थ्व चतुर्थ विश्व-बौद्ध सम्मेलनं वस्पोलयागु अमर वाणी हाकनं ङ्गू न्हू जुइ ।” हानं वेकलं चीने भगवान बुद्ध प्रति चीनी जनताया असीम श्रद्धा व भावनाया नं मुक्त कण्ठं प्रशंसा याना दिल ।

चतुर्थ विश्व-बौद्ध सम्मेलन तथा धर्मोदय सभायागु परिचय ब्युब्युं धर्मोदय सभाया जनरल सेक्रेटरी श्री आशाराम शाक्यजुं धया दिल, न्हापा राणा शासनकाले भिक्षुपिन्त पितिना छ्वःगु कारण भिक्षुगणपिसं थःगु रक्षाया निम्ति सारनाथे चन्द्रमणि महास्थविर तथा भदन्त आनन्द कौसल्यायनजुपिनिगु सहयोगं स्थापित जूगु थ्व संस्था खः । लिपा लंकां नारद महास्थविरयागु नेतृत्वे भिक्षु अमृतानन्द स्थविर सहित वःगु प्रतिनिधि मण्डल वये धुंका भिक्षुपिन्त नेपाः दुहाँ वयेगु अनुमति दत । अले धर्मोदय सभा नं नेपाः वये फत ।

लंकाय् डा० मल्ल सेकरजुयागु प्रयत्ने १९५० साले बौद्धविश्व भ्रातृत्व मण्डल W. F. B. यागु स्थापना जुल । अनलि थ्व धर्मोदय सभा नं W. F. B. यागु ङ्गू रेजिओनल सेन्टरया रूपे स्वीकृत जुल । अले थ्वयागु विधान अनुसार १९५० स प्रथम विश्व बौद्ध सम्मेलन लंकाय्, निगूगु १९५२ स जापाने, स्वंगूगु १९५४ स बर्माय् जुल । आः १९५६ स चतुर्थ विश्व बौद्ध सम्मेलन भीगु नेपाले जुइगु जुया च्वन । उकिं थ्व सम्मेलन नेपालया नितिं धार्मिक, राजनैतिक, आर्थिक, सामाजिक, अन्तरराष्ट्रिय हरएक दृष्टिकोणं अत्यन्त महत्वपूर्ण जूगुलिं सकसिनं थ्वयात सफल यायेत प्रयत्न यायेमाः ।

धर्मोदय सभाया अध्यक्ष आचार्य भिक्षु अमृतानन्द स्थविरजुं थःगु तःहाकगु भाषणे धर्मोदय सभाया इतिहास व चतुर्थ विश्व बौद्ध सम्मेलनया पृष्ठभूमि विषये नवाना धया बिज्यात थुकी

खर्गीय श्री ५ त्रिभुवन वीर विक्रम शाहदेवयाजुयागु प्रोत्साहन व भू. पु. प्रधानमंत्री श्री मातृकाप्रसाद कोइरालाजु-यागु नं तःधंगु सहयोग दु । हानं वर्तमान महाराजधिराज श्री ५ महेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवजुं व श्री टंकप्रसाद आचार्य-जुयागु मन्त्री मंडलं नं प्रसस्त सहयोग याना दीगुली धर्मोदय सभाया पाखें वसपोलं हर्ष नं प्रकट याना बिज्यात । वसपोलं सकसितं हार्दिक अपील याना धया बिज्यात, थ्व नेपालयागु नितिं तःधंगु सम्मेलन जूगुलिं सकसिनं फुगु चागु सहयोग बीमाः ।

अर्ध-सरकारी समिति, चतुर्थ विश्व बौद्ध सम्मेलनया अध्यक्ष श्री लोकदर्शनजुं नं सकसितं अपील याना थ्व नेपाल राष्ट्रयागु हे इज्जत भापाः सहयोग बीगु नितिं धया बिज्यात ।

श्री बालचन्द्र शर्माजुं सभापति पदं भाषण याना धया दिल, भगवान बुद्धं कना बिज्यागु लेँ वनेगु वसपोलयात सम्मान यायेगु खः ।

श्री दयावीरसिंहजुं धन्यवाद अर्पण याय् धुंका सभा विसर्जन जुल । स्मरणीय जू, थ्व हे सर्वप्रथम सभाया जीवने चल-चित्र-भवने जूगु सभा खः ।

धर्मोदय सभाया पाखें च्या तुच्चा

यें, १ सितम्बर खुनु धर्मोदय सभाया पाखें चीनं लिहाँ भाःपिं सांस्कृतिक प्रतिनिधि मण्डलया सम्माने स्वयम्भू स्थित आनन्दकुटी विद्यापीठे ङ्गू सभा जुल । गुकी चीनं लिहाँ भाःपिनि पाखें अनुभवया प्रवर्चन सिधयेवं भिक्षु अमृतानन्द स्थविरं नं नवाना बिज्यात । सभाय् महामहीम भारतीय राजदूत व चीनी कन्सुल नं उपस्थित जुया दीगु खः । सभाया सभापति आशने जक श्री भवनाथजु फेतुना दिल । सभा सिधयेवं च्या तुच्चा नं जुल ।

सम्मेलनया व्यले नाटक

यें, समाचार ज्ञात जूगु दु, चतुर्थ विश्व बौद्ध सम्मेलनया व्यले श्री ५ राजेन्द्र विक्रमं नेपाल भाषां च्वया वंगु प्राचीन ‘महासत्व’ नाटक क्यनीगु आयोजना जुया च्वंगु दु

महायान धर्मया अध्ययन

यें, ३० अगस्त । प्यंगूगु विश्व बौद्ध सम्मेलनबले भाग कया भाइपिं विभिन्न देशयापि प्रतिनिधिपिसं नेपाले महायान बौद्ध धर्मया अध्ययन विशेष रूपं याइ । हांकागं थये अध्ययनार्थं ङ्गू प्रतिनिधि वइगु सूचना नं धर्मोदय सभायात प्राप्त जूगु दु ।

चीनी बौद्ध कला प्रदर्शनी

ये, २० अगस्त । थीं स्वयम्भू भुइख्यले च्वंगु जगत उद्धार महा विहारे चीनी बौद्ध धर्म व बौद्ध कलाया प्रदर्शनीया उद्घाटन श्री ५ महाराजधिराजया ल्हातं जुल । नेपाल चोन मैत्री संघ पाखें याःगु थ्व प्रदर्शनी जूगु क्ळू सभाया सभापति आसन माननीय प्रधानमंत्री श्री टंकप्रसाद आचार्यजुं गृहण याना दिल ।

नेपाल भाषा साहित्य सम्मेलन

समाचार ज्ञात जूगु दु, पद्मोदय हाइस्कूलया आयोजनाय शान्तिनिकुञ्जे छगु नेपाल भाषा हाइस्कूल विद्यार्थी साहित्य सम्मेलन निन्हु तक जुल । इन्ह्या सभापति श्री कृष्णबहादुर जुया दिल, कन्हे खुनुया सभापति आसन श्री सिद्धिचरणं गृहण याना दिल । सम्मेलने लेखक-लेखिकापिन्त विभिन्न महानुभावपिसं पुरस्कार बीगु नं घोषणा यात ।

त्रिभुवन विश्व विद्यालयं नेपाल भाषायात नं एम. ए. तक स्थान दइगु जुल

ये, गुला गा ९ । याकनं हे स्थापित जुइगु त्रिभुवन विश्व विद्यालये नेपाल भाषायात नं अन्यान्य प्रमुख भाषायात सरह स्थान बिया आई. ए., बी. ए., बी. ए. (अनर्स) : एम. ए. तकया पाठ्यक्रम सफू पेश यायेगु जिम्मा श्री सत्यमोहन जाशीजुं नेपाल भाषाया विद्वानवर्गपि नाप सलाह याना विचार विमर्श लिपा पाठ्यक्रमया नामाबलि फुकं पेश याये थंक्कुगु खबर वःगु दु । समाचारे हानं थया तःगु दु, श्री सत्यमोहन जोशीजुयात त्रिभुवन विश्व विद्यालयया पुस्तकालय एवं साहित्य विभागं क्ळ्ह सदस्य रूपं नं दुथ्याकल ।

[ने. भा. प्र.]

आनन्दकुटी दायक सभाया वार्षिक सभा

ये, गुन्हुपुन्ही । आनन्दकुटी दायक सभाया वार्षिक सभा आचार्य भिक्षु अमृतानन्द स्थविरया सभापतित्वे आनन्दकुटी जुल । दायक सभाया सेक्रेटरी श्री हरिदासजुं चन्दा, सलाक दान, निःशुक्र आवश्यक वस्तु आदि दान याना दायक सभा बल्काका च्वंगुली सकल उपासकोपासिकापिन्त धन्यवाद बी थुंका दच्छिद्या आय व्ययया विवरण न्यंकल । थुकिं अतिरिक्त सभाय दायक सभाया सभापति श्री साहु पूणकाजी, श्री द्वारिकाप्रसाद, श्री कुलधर्मरत्न, श्री द्रव्यरत्न व श्रीमती रत्नदेवी नवाना दिल । सभापति आसनं दना आचार्य भिक्षु अमृतानन्द स्थविर थःगु भाषणे न्हापां प्यंगुगु विश्व बौद्ध सम्मेलने आमंत्रित देश विदेशया संघराज, महास्थविर, भिक्षु-

पिनिगु बांलाक सम्मान यायेगु विषये नवाये थुंका सकल नेपालवासीपि बुद्ध शामन सुरक्षायानि निंति सदा तत्पर जुइगु व दायक सभा नं क्ळू हे विचारं, शक्ति वर्तमान अवस्थाय स्वया नं उन्नति यायेगु निंति आह्वान याना बिज्यात ।

दायक सभाया मेगु क्ळू पत्रे गन गुंला अंक धर्मोदये प्रकाशित 'श्री ५ या आनन्दकुटी सवारी' समाचारे छु अंश खण्डन याना तःगु दु । सवारी श्री ५ बड़ामहारानीं १००० तका मोह दाँ दान व्यूगु दायक सभां मस्यु । तर पत्रे सवारी जूगु खः सखुया विषये छु खण्डन याना तःगु महु । हानं स्मरणीय खः, थ्व हे समाचार स्थानीय 'जन-चेतना' २०१३ भाद्र १ गतेया पौली प्रकाशित याःगु दु ।

विशेष सूचना

‘धर्मोदय’ या क्रमशः जुयावं वया च्वंगु प्रगति व उन्नति छि बांलाक हे परिचित खः । थ्व गुलि धर्म व भाषा, साहित्य व संस्कृतिया सेवा यात थ्व नं तोपुया च्वंगु खं मखु । थ्व फुक यायेगु समर्थ दुगु छिकपिनिगु सहायता, सहयोग व सद्भावनाया त्यवा दया खः । उकिं विश्वास पूर्ण आशा याना, वंगु तछला व गुंलां ग्राहक चन्दा फूपिसं याकनं मेगु दयात नं ग्राहक चन्दा (नेपाले मोह ४/१, भारते—कं० रु० ३/१) थन छ्वया हया दी वा स्थानीय एजेन्ट वा प्रचारकयात बुक्के याना बिया दी । ग्राहक चन्दा याकनं बिया दीगु निंति जिपि विशेष प्रार्थी, गुकिं याना छित मेगु अंक नं छ्वया हये फइ । कौलां ग्राहक चन्दा फुइपिन्त नं ग्राहक चन्दा फुइगु खं सुचित यानागु दु । नापं थ्व नं सुचित याना च्वना, सूचना थ्यंका नं ग्राहक चन्दा बिया मदिल धाःसा पत्रिका छ्वया हयेगुली ‘धर्मोदय’ थःत असमर्थ हे भाःपी ।

—व्यवस्थापक ‘धर्मोदय’

४, रामजीदास जेटियालेन, कलकत्ता—५